

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Magisteruppsats i företagsekonomi HT -06
Externredovisning och Företagsanalys

Segmentsrapportering med tillämpning av IAS 14

Handledare:
Andreas Hagberg

Författare:
Xiangxing Zhang
Samir Hadodo

FÖRORD

Inledningsvis är vi väldigt tacksamma mot vår handledare Andreas Hagberg för det stöd under hela denna uppsatsens gång. Han har varit en ödmjuk handledare och hjälpsam där vi gått vilse. Trots att vi inte har haft mycket tid på oss känner vi oss nöjda med det vi åstadkommit då vi anser att vi har uppfyllt handledarens krav. Vi skulle också vilja tacka vår respondent på SKF och aktieanalytikern uppe i Stockholm.

Göteborg, den 12 januari 2007

Samir Hadodo

Xiangxing Zhang

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi vid Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, Externredovisning och företagsanalys HT -06.

Författare: Samir Hadodo och Xiangxing Zhang

Handledare: Andreas Hagberg

Titel: Segmentsrapportering med tillämpning av IAS 14

Bakgrund och problem: Bakgrunden till detta är införandet av IAS 14 då de svenska börsnoterade företagen är tvungna att tydligt rapportera för sina segment så att de finansiella rapporternas kvalitet och transparens ökar vilket gör att beslutsprocessen blir lättare för rapporternas användare. Vidare så finns det tre problem förknippade med segmentsrapportering: den kostnaden kontra nyttan som uppstår vid producering av de extra rapporterna, huruvida kvaliteten på rapporterna har förbättrats efter införandet av IAS 14 och svårigheten i att allokera finansiella poster mellan likartade segment. Dessa tre problem har undersökts i denna studie.

Syfte: Avsikten med uppsatsen är att ta reda på hur SKF påverkas av segmentsregleringarna, hur de rapporterar för sina segment, hur de har delat in segmenten i primära samt sekundära segment. Vi vill även undersöka hur segmentsrapportering upplevs i en analytikers ögon.

Avgränsningar: Vi har undersökt SKF genom en besöksintervju. Vi har även intervjuat en aktieanalytiker och tittat på Sandviks årsredovisning förr att jämföra detta med SKF: s segmentsrapportering.

Metod: Vi har haft en deduktiv ansats som innebär att vi först tittade på den teoretiska referensramen som är kopplad till segmentsrapportering. Vidare är detta en kvalitativ studie som innefattar två intervjuer, en med SKF och en med en analytiker. Analysering av Sandviks årsredovisning har också gjorts.

Resultat och slutsatser: Genom vår analys har vi dragit slutsatserna att transparensen av den finansiella rapporten i SKF vid införandet av IAS 14 har blivit förbättrad, rapportens trovärdighet och jämförbarhet är höga. Men det innebär inte att företaget har undgått alla de problem som är förknippade med segmentsrapportering, bland annat allokering av liknande poster. Att allokera tillgångs och kostnadsposter mellan likartade segment upplevs mycket problematiskt av SKF men detta ligger i sakens natur och är ingens fel, enligt aktieanalytikern.

Förslag till fortsatt forskning: Vårt förslag till vidare forskning är att man kanske nästa gång skulle göra en kvantitativ studie som innefattar små, medelstora och stora företag som gärna har verksamheter i olika länder och många diversifierade produkter. Här ska man då göra en intervjuenkät som skickas till 200 – 300 företag av olika storlekar och sedan dela in resultaten i tre kategorier. Utöver det också gärna intervjua revisorer från olika företag för att se deras syn på företagens segmentsrapportering. En intressant punkt att belysa i ämnet segmentsrapportering i framtiden är hur företagen vill att reglerna om segmentsrapportering ska ändras för att de ska vara optimala för alla intressenter av ett företag.

Innehållsförteckning

UPPSATSENS DISPOSITION	7
1 INLEDNING	9
1.1 BAKGRUND.....	9
1.2 PROBLEMDISKUSSION	11
1.3 PROBLEMFÖRMULERING.....	12
1.4 SYFTE	12
1.5 STUDIENS GENOMFÖRANDE	12
2 METOD	14
2.1 FÖRBEREDELSE.....	14
2.2 UNDERSÖKNINGSMETOD	14
2.2.1 <i>Undersökningsansats</i>	14
2.2.2 <i>Kvalitativ eller kvantitativ metod</i>	15
2.2.3 <i>Generaliserbarhet</i>	15
2.3 DATAINSAMLING	15
2.3.1 <i>Primärdatainsamling</i>	15
2.3.2 <i>Sekundärdatainsamling</i>	16
2.4 KÄLLKRITIK	16
2.4.1 <i>Primärdata</i>	16
2.4.2 <i>Sekundärdata</i>	17
3 TEORETISK REFERENS RAM	19
3.1 SEGMENTSREDOVISNINGENS REGLERING	19
3.1.1 <i>IAS 14</i>	19
3.1.1.1 <i>Syfte</i>	19
3.1.1.2 <i>Tillämpningsområden</i>	20
3.1.1.3 <i>Sammanfattning av standarden</i>	20
3.2 SEGMENTSRAPPORTERINGENS KRITIK	21
3.2.1 <i>"Management approach"</i>	21
3.2.2 <i>Jämförelse mellan SFAS 131 och IAS 14</i>	22
3.2.3 <i>Kostnaden kontra nyttan av segmentsrapportering</i>	23
3.2.4 <i>Segmentsrapporteringens kvalitet</i>	24
3.2.5 <i>Missvisande rapportering av segment</i>	26
3.2.6 <i>Sammanfattning av teorin</i>	27
4 SKF OCH SANDVIK SOM KONCERNER OCH SEGMENTSRAPPORTERARE	28
4.1 FÖRETAGSPRESENTATION SKF.....	28
4.2 SEGMENTSINFORMATION PÅ SKF.....	28
4.3 SKF: S VERKSAMHETSSEGMENT	29
4.4 SKF: S GEOGRAFISKA SEGMENT	30
4.5 PRESENTATION AV SANDVIK	30
5 INTERVJU MED SKF OCH EN ANALYTIKER	32
5.1 INDELNING AV AFFÄRSOMRÅDEN	32
5.2 MANAGEMENT APPROACH.....	33
5.3 KOSTNAD KONTRA NYTTA	34
5.4 ALLOKERING AV GEMENSAMMA POSTER	35
5.5 EXPONERINGEN AV KÄNSLIG INFORMATION	36
5.6 IAS 14S INVERKAN PÅ RAPPORTERINGSKVALITET	36
6 ANALYS OCH SLUTSATSER	37
6.1 INDELNING AV AFFÄRSOMRÅDEN	37
6.2 AVVÄGNING MELLAN KOSTNAD OCH NYTTA	37
6.3 JÄMFÖRELSE MELLAN SKF: S SEGMENTSRAPPORTERING OCH SANDVIKS.....	38
6.4 SLUTSATSER	39
6.4.1 <i>Allokering av gemensamma poster</i>	39
6.4.2 <i>Missvisande information</i>	40

6.4.3	<i>Exponering av känslig information</i>	40
6.4.4	<i>IAS 14s påverkan på SKF och Sandvik</i>	41
6.4.5	<i>Standardernas inverkan på företags segmentsrapporterings kvalitet</i>	41
6.4.6	<i>De tre genomgående problemen</i>	42
6.5	AVSLUTNING OCH FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	44
7	KÄLLFÖRTECKNING	45
	INTERNET KÄLLOR	45
	INTERVJUER	45
	JOURNALER OCH FORSKNINGSRAPPORTER	45
	LAGAR OCH STANDARDER	47
	LITTERATUR.....	47
	BILAGA 1 – INTERVJUFRÅGOR TILL SKF	49
	BILAGA 2 – INTERVJUFRÅGOR TILL ANALYTIKERN	50

Definitioner/Nyckelord

CICA	CANADIAN INSTITUTE OF CHARTERED ACCOUNTANTS
FASB	FINANCIAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD
IAS	INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS
IASB	INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD
IASC	INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS COMMITTEE
IFRS	INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS
OEM	ORIGINAL EQUIPMENT MANUFACTURER
RR	REDOVISNINGSRÅDET
SFAS	STATEMENT OF FINANCIAL ACCOUNTING STANDARD
SKF	SVENSKA KULLAGER FABRIKEN
US GAAP	UNITED STATES GENERALLY ACCEPTED ACCOUNTING PRINCIPLES
ÅRL	ÅRSREDOVISNINGSLAGEN

Uppsatsens disposition

Denna uppsatsens olika kapitel är fördelade i mindre avsnitt för att uppnå en bättre pedagogisk planläggning så att läsaren enklare skall kunna orientera sig igenom den.

Kapitel 1 Inledning

Initialt i uppsatsen så finns inledningen där vi beskriver bakgrunden till vårt studerade ämne, segmentsrapportering. Där beskriver vi lite problemen som är associerade med segmentsrapportering samt vårt syfte med uppsatsen. Vi skriver också lite om de avgränsningar vi har gjort i vår uppsats. Dessa element utgör startpunkten för vår rapport.

Kapitel 2 Metod

I kapitel två beskriver vi detaljerat hur vi har gått tillväga när vi har producerat denna uppsats, hur vi har letat källor, samlat information och hur vi har vävt samman detta. Vidare förklarar vi också om den uppnådda validiteten och reliabiliteten i vår studie. Vi frambringar även kritik mot de källor vi använt oss av.

Kapitel 3 Teori

I kapitel tre återfinns regleringen som berör segmentrapportering. Här belyses även den litteratur som behandlar segmentsrapportering. Regleringen som återfinns i detta kapitel är från IAS 14, denna standard har vi valt att framhäva eftersom de tillämpar den på SKF. Utöver detta finns här den teoretiska referensram som är relevant med vår problemdiskussion.

Kapitel 4 Empiri

I kapitel fyra återger vi informationen som vi erhållit under våra två intervjuer med respondenten på SKF och från aktieanalytikern. Här beskriver vi även lite bakgrund om SKF och dess verksamhet. Vi gör här även en jämförelse mellan SKF och Sandvik för att se hur de båda rapporterar för sina segment.

Kapitel 5 Analys och slutsatser

Här granskar vi empirin med utgångspunkt från uppsatsens teoretiska referensram. Vidare beskriver vi, utifrån vår problemformulering och vår problemdiskussion, hur segmentsrapportering fungerar i praktiken och de rön vi har åstadkommit i vår studie.

Kapitel 6 Avslutande diskussion

I detta kapitel görs en tillbakablick av hur vår uppsats har skrivits, hur vi har gått tillväga och vad som möjligtvis saknas. Sist ges förslag till vidare forskning inom ämnet.

1 Inledning

I detta kapitel vill vi förse läsaren med de tankegångar vi hade med bakgrundsinformationen avseende vårt ämne och varför vi valde att skriva om just detta ämne. Vidare beskrivs lite om vad vi avgränsade oss till.

1.1 Bakgrund

Ett viktigt syfte med att företagen skall rapportera finansiellt är att ge information som är av betydelse för dem som fattar beslut i ekonomiska frågor om företagen. Detta syfte uppnår företagen genom årsredovisningar och andra finansiella rapporter som upprätthålls via standarder och praxis, vilka levererar signifikant information. Många svenska företag är till stora delar internationella i den bemärkelsen att försäljning sker till utlandet samt att utländska investerare placerar i svenska bolag. Detta innebär att de svenska företagens finansiella rapporter måste så gott det går utformas för att tillfredsställa internationella placerare¹.

Från den första januari 2005 skall svenska aktiebolag tillämpa internationella redovisningsprinciper vid upprättande av koncernredovisning. ”De standarder som skall tillämpas är International Financial Reporting Standards, IFRS, och International Accounting Standards, IAS. IFRS ges ut av International Accounting Standards Board, IASB. IAS gavs ut av International Accounting Standards Committee, IASC, föregångare till IASB²”. Även redovisningsrådets rekommendationer grundar sig i IASB’s regelverk, men avvikelser från IASB kan finnas om man anser att IASB strider mot svensk lag. IAS’s standarder inriktar sig primärt till företag som har aktier för offentlig handel eller då företaget anses vara stort³. Bland dessa standarder finner vi IAS 14, segmentsrapportering, vilket vi skall behandla i vår rapport.

Standarden för segmentsrapportering, IAS 14 trädde i kraft den första juli 1981 och reviderades 1998. Sedan infördes en ny standard av redovisningsrådet, RR 25 och denna trädde i kraft den första januari. Dessa två överrensstämmer med varandra med vissa aktuella skillnader, vilka är angivna i RR 25⁴. Företag som segmentsrapporterar ska använda sig av IAS 14 men de kan även använda sig av RR 25, men måste i så fall beakta skillnaderna.

Segmentsrapportering behandlar multinationella företags sätt att redovisa för deras olika segment i olika regioner världen över. Olika intressenter kräver att sådan detaljerad information avslöjas av olika anledningar⁵. Exempel på sådana intressenter är aktieinvestorer och deras anledning är att risken på deras investeringar minimeras ju mer information man har tillgänglig och därmed kan man göra en mer noggrann prognostisering av företagets vinster och framtida kassaflöden⁶. Exempel på andra intressenter är långgivare, stat och kommun där de förstnämndas intresse i ett företags redovisning ligger i den kreditrisken som är förknippad med lån och där de sistnämndas intresse ligger i egenskap av skatteindrivare⁷.

Vid införandet av segmentsrapportering så fann man två metoder att rapportera för olika segment, ”business segment approach” vilket var IASB’s förslag och ”management approach”,

¹ www.redovisningsradet.se

² www.redovisningsradet.se

³ www.redovisningsradet.se

⁴ FAR’s Samlingsvolym del 1, RR 25, 2005

⁵ Smith D, *redovisningens språk* 2006

⁶ Berger P, Hann R, *The impact of SFAS 131 on information and monitoring 2003*, och Venkataraman R, *The Impact of SFAS 131 on financial analysts’ information environment 2001*

⁷ Smith Dag, *redovisningens språk* 2006

där det sista var antaget i USA och myntat av FASB⁸. Vid införandet av RR 25 så antogs även management approach i Sverige, vilket innebär att man vid utformning av segmentsrapporter skulle utgå från företagets interna organisationsstruktur och dess finansiella rapporteringsstruktur⁹.

Ett företags segment kan klassificeras på två sätt, geografiska områden eller verksamhetsgrenar. Geografiska segment innebär att företaget har antingen sin produktion eller sin kundbas i ett visst geografiskt område. Verksamhetsgrenar innebär att man klassificerar sitt segment efter liknande produkter eller tjänster man tillhandahåller på marknaden vilka sinsemellan har liknande risker och möjligheter men att dessa risker och möjligheter är avvikande från andra verksamhetsgrenar¹⁰.

Tjusningen i standarden är att företagen vid rapporteringen för sina segment har privilegiet att välja om de vill redovisa sina geografiska områden eller sina verksamhetsområden som primära eller sekundära segment med villkoret att de måste ha hänseende till arten av risker och möjligheter som dominerar i respektive segment¹¹.

Det fascinerande med IAS 14, segmentsrapportering, är att den nya rekommendationen infördes i januari 2003 vilket innebär att ämnet i synnerhet är nytt och i våra ögon någorlunda okänt vilket väckte vårt intresse för detta och vi valde att gå i djupet med det. Något annat som vi även fastnade för i denna standard var att effekterna av den har lett till att företag får väga kostnaden förknippade med att producera finansiell information som härrör sig till segmenten och de nackdelar förknippade med ökad transparens av företagets källor till vinst och framtida kassaflöden¹², vilka konkurrenterna kan avläsa. Detta för oss in på diskussionen om de delar som vår uppsats kommer att beså av och valet av företag som vi har.

Vid vidare granskning finner vi vissa problem förknippade med företagets segmentsrapportering. Dessa problem kan kategoriseras i 3 områden, där det ena problemet har att göra med en avvägning av den kostnaden som uppstår för företag som segmentsrapporterar genom att känslig information exponeras, kontra nyttan som företaget får genom att bli mer transparent och därmed locka till sig fler investerare¹³. Det andra problemet kan beskrivas som att de som skriver standarderna och rekommendationerna vill öka kvaliteten på företags finansiella rapportering genom att utfärda mer strikta regler¹⁴. Detta i sin tur kommer att leda till att man bättre kommer att kunna förutspå företagets framtida vinster och kassaflöden¹⁵. Det tredje problemet är förknippat med att standarderna inte reglerar allokeringen av finansiella poster. Detta kan ge upphov till problem för företagen med att fördela tillgångarna, skulderna, intäkterna och kostnaderna till rätt segment. Då detta fenomen uppstår, så sker en missvisande rapportering vilket kan vara till nackdel för investerarna¹⁶.

⁸ Revised segment reporting standard from IASC, *Financial Management* 1997

⁹ Gray, S. Street, D. Nichols, N, *A new era of segment reporting* 1999

¹⁰ FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

¹¹ FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

¹² Wagenhofer A, *Voluntary disclosure with a strategic opponent* 1990

¹³ Talha M, Muhammad J, Salehuddin A, *Changing pattern of competitive disadvantage from disclosing financial information* 2003

¹⁴ Daske H, Gebhart G, *International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality* 2006

¹⁵ Hope O-K, Thomas W.B, Winterbotham G, *The Impact of Nondisclosure of Geographic Segment Earnings on Earnings Predictability* 2006

¹⁶ Haller A, Raffournier, B, *international accounting* 1998

1.2 Problemdiskussion

Som företag har vi valt SKF vilka är världsledande inom försäljning av lager och polymertätningar. Koncernen tillhandahåller även smörjsystem, anläggningsoptimering samt linjära rörelser. SKF är verksamt världen över och det har många olika verksamheter som de måste rapportera för, vilket innebär att regleringen för segmentsrapporteringen påverkar SKF omfattande vilket ledde till att vi ansåg att SKF är ett mycket bra exempel på hur regleringen av segmentsrapportering verkligen påverkar företag, därav vårt val. I komplettering till detta har vi valt Sandvik, vilket också är dominerande inom sin verksamhet. Även dessa upprättar segment med tillämpning av IAS 14. Vi valde Sandvik som ett företag man kan jämföra med SKF för att deras verksamheter är liknande och båda företagen är verksamma i många länder.

Med detta som utgångspunkt frågade vi en mycket insatt person i ämnet på företaget med positionen group senior accountant, om hon ansåg att ämnet var intressant. Hon svarade kort därefter att det skulle vara intressant att skriva om företagets segmentsrapportering. Detta diskuterades senare med vår handledare och vi kom överens om att detta är intressant, därför föll det oss naturligt att välja SKF som fallföretag och valet av ämnet segmentsrapportering.

Vår uppsats kommer att grunda sig i hur SKF bygger sin segmentsrapportering, undersöka vad de har valt som primära samt sekundära segment, hur de fördelar kostnaderna och intäkterna mellan olika segmenten. Hur införandet av standarden IAS 14 har påverkat företaget. Sedan skall vi jämföra detta med Sandviks årsredovisning som väljer att ha samma primära segment samt sekundära segment som SKF¹⁷.

Företagsledning, kunder, aktieinvestorer och andra intressenters informationskrav förändras konstant. Sådana förändringar kräver ett bemötande som överensstämmer med innehållet av de finansiella rapporterna. Rapportering av segment är ett förslag av sådan karaktär som syftar till att tillfredsställa de förändringarna som sker konstant¹⁸.

Segmentsrapporteringen som sker skall vara av den karaktär att den överensstämmer med företagets interna rapportering¹⁹. Målet med standarden är att öka kvaliteten på de finansiella rapporterna och ge användare av dessa rapporter en bättre insikt i företaget från ett investerarperspektiv och med hänseende tagen till dess risker och möjligheter bättre kunna bedöma företagets framtida utveckling²⁰.

Standarden IAS 14 tillkom då man ansåg att den traditionella redovisningen som ger en helhetsbild av företaget inte räckte till för att kunna bedöma ett företags utveckling noggrant eftersom man inte kunde bryta ner årsredovisningen till företagets beståndsdelar. Företagets olika beståndsdelar lades ihop och en aggregerad rapport utformades. Detta ledde till att informationen blev begränsad och en viss osäkerhet rådde. IAS 14 infördes då för att få bukt med dessa problem och göra det lättare att för en utomstående att kunna göra en bedömning av företaget.

Trots att man försökt att få bukt med dessa problem så finner vi ytterligare problem förknippade med den reviderade IAS 14. Problem som är av finansiell och icke finansiell karaktär där de ickefinansiella problemen är av viktigare natur²¹. Vad gäller den finansiella

¹⁷ www.sandvik.se

¹⁸ Rappaport A, Lerner E. M, *Segment reporting for managers and investors* 1972

¹⁹ Street D, Nichols N, Gray S, *Has business segment reporting improved* 2000

²⁰ Winkvist M, *Ett sätt att se på företaget genom företagsledningens ögon* 2002

²¹ Baker M, McFarland W.B, *External Reporting for Segments of a Business* 1968

naturen så belyses det att kostnaden för företaget ökar genom att producera dessa extra detaljerade rapporterna²². Andra forskare bygger upp detta med en studie som visar att vissa företag kommer att vara motvilliga att producera sådana rapporter om inte nyttan av dem kommer att överstiga dess kostnad att producera²³. Detta stöds av andra då man menar att kostnaden för företag överstiger företagets genererade nytta man får av dessa rapporter²⁴ samtidigt som man på annat håll är enig genom att påpeka att konkurrerande företag kommer att få mer nytta av dessa rapporter än det företag som producerar dem²⁵, eftersom känslig information exponeras, kan konkurrerande företag avläsa vart företagets svagheter finns förknippade med dess segment²⁶ och använda detta för att avläsa det segmentets eller områdets tillväxttakt, vinstmöjligheter och risker²⁷.

Ytterligare problem förknippade med företags segmentsrapportering och en ständigt pågående diskussion är huruvida missvisande segmentsrapporteringen av företagen är. Denna diskussion inleddes då man insåg att många företag hade svårt att dela in sina segment eftersom dessa var så lika eller närstående varandra vilket ledde till att problem som hade att göra med fördelningen av kostnader mellan företagen uppstod.²⁸

Problemen kan härvid sammanfattas i 3 grenar. Först handlar det om företags kostnader och nytta som uppstår vid upprättande av segmentsredovisning, den ökade informationsgivningen som kan anses vara känslig för exponering. För det andra handlar det om huruvida kvaliteten av segmentsredovisningen har ökat utifrån ett användarperspektiv. Sist så handlar det om företags missvisande segmentsrapportering på grund av svårigheter i allokering av kostnader mellan olika segment.

1.3 Problemformulering

Hur upprättas och upplevs segmentsrapportering i praktiken med hänsyn tagen till dess reglering och den problematiken som den är förknippad med?

1.4 Syfte

Avsikten med uppsatsen är att ta reda på hur SKF påverkas av segmentsregleringarna, hur de rapporterar för sina segment, hur de har delat in segmenten i primära samt sekundära segment. Vi vill även undersöka hur segmentsrapportering upplevs i en analytikers ögon. En lättare jämförelse kommer även att göras mellan SKF och Sandvik för att se likheter och skillnader i segmentsrapporterna. Allt detta skall belysas från de tre problemen som vi nämnt ovan i problemdiskussionen både utifrån SKF: s synvinkel och en oberoende aktieanalytikers synvinkel.

1.5 Studiens genomförande

Eftersom detta är en kvalitativ djupstudie så är avsikten att avgränsa oss till SKF och en telefonintervju med en aktieanalytiker för att se hans infallsvinkel som en oberoende i svenska företags segmentsrapportering. En undersökning av Sandviks årsredovisning kommer också

²² Rappaport A, Lerner E. M, *Segment reporting for managers and investors* 1972

²³ Talha M, Muhammad J, Salehuddin A, *Changing pattern of competitive disadvantage from disclosing financial information* 2003

²⁴ Piotroski J.D, *Discussion of The Impact of SFAS No. 131 on Information and Monitoring* 2003

²⁵ Talha M, Muhammad J, Salehuddin A, *Changing pattern of competitive disadvantage from disclosing financial information* 2003

²⁶ Artsberg, Kristina, *Redovisningsteori, policy och praxis* 2003

²⁷ Rappaport A, Lerner E. M, *Segment reporting for managers and investors* 1972

²⁸ Artsberg, Kristina, *Redovisningsteori, policy och praxis* 2003

att utföras, med betoning på deras segmentsinformation. Våra intervjufrågor kommer primärt att bestå av den naturen som rör vår problemdiskussion. En ytterligare avgränsning är att endast de delar av IAS 14 som är signifikanta med SKF kommer att beaktas. Studien fokuseras primärt på SKF och analytikern.

2 Metod

I detta kapitel beskriver vi exakt hur denna uppsats blivit förstärkt och utvecklad. Under denna process antog vi en "forskningslök" där en serie av forskningsproblem kommer att granskas med att initialt utgå från det mest generella till det specifika, dvs. att skala av lager efter lager av "forskningslöken"²⁹. Vårt mål är att exponera vårt tillvägagångssätt när vi tog våra beslut med avseende på litteraturen, datainsamlingen och intervjuerna, och även beskriva validiteten och reliabiliteten av våra källor. Sist skall vi granska de positiva och negativa effekterna av våra val och även kommentera det som kunde ha gjorts annorlunda. Sammanfattningsvis vill vi bistå läsaren med den taktik vi hade när vi samlade våra data.

2.1 Förberedelse

Segmentsrapportering är ett ganska "dolt" ämne i avseendet att inte mycket svensk forskning har bedrivits i området, trots att dess effekter är stora på stora företag och koncerner. För att kunna utföra denna studie har vi granskat mycket internationell litteratur och forskningsrapporter för att få en akademisk synvinkel på vad segmentsrapportering innebär, hur det fungerar och hur dess olika aspekter påverkar det svenska näringslivet. Detta har vi gjort för att sedan hitta nya rön som förhoppningsvis ska kunna tillämpas i praktiken. Vår teoretiska referensram är avgränsad till sådant som behandlar effekten av den extra exponeringen som segmentsrapportering innebär, kostnaden och nyttan av att rapportera för segment, den reglering som behandlar segmentsrapportering, huruvida segmentsrapportering är missvisande eller inte, management approach, samt kvaliteten av segmentsrapportering.

Vår problemformulering, *Hur upprättas och upplevs segmentsrapportering i praktiken med hänsyn tagen till dess reglering och de problem som den är förknippad med?* är formulerad för att förse oss med tydliga riktlinjer vilka senare kommer att hjälpa oss i vår planeringsprocess. Vi valde att ha en enkel och explicit problemformulering till syfte att för läsaren informera om problemet på ett enkelt sätt och den syftar även till att hjälpa oss att precisera vårt arbete.

2.2 Undersökningsmetod

2.2.1 Undersökningsansats

Det primära syftet med denna uppsats är framför allt beskrivande, förklarande och förstående. Vi skall undersöka fallföretaget SKF grundligt, Sandviks årsredovisning med tyngdpunkt på deras segmentsrapportering och aktieanalytikerns åsikter, vilket innebär att vi avser att förklara, beskriva och slutligen att förstå vad vi har undersökt. Förståelsen fås genom att man tolkar beskrivningar och förklaringar och för in dem i ett sammanhang³⁰. I slutfasen drar vi slutsatser om hur segmentsrapportering ter sig i SKF och förhoppningsvis så skall man kunna tillämpa detta i andra företag som rapporterar för sina segment.

Vårt tillvägagångssätt i denna rapport är att först titta på den teoretiska referensram vi har valt och analysera denna. Detta för att få en uppfattning om hur det ser ut i det verkliga livet avseende segmentsrapportering, för att senare samla in vår empiri och se om våra förväntningar matchar verkligheten³¹. Primärdata är information som samlats in av forskaren

²⁹ Saunders M, Lewis P, Thornhill A, *Research methods for business students* 2003

³⁰ Eriksson L. T, Wiedersheim P. F, *Att utreda forska och rapportera* 1997

³¹ Jacobsen D. I, *Vad hur och varför* 2002

medan sekundärdata är information som samlats in tidigare av andra forskare³². Detta är den generellt mest accepterade uppfattningen av författare som har skrivit om metoder att forska.

2.2.2 Kvalitativ eller kvantitativ metod

Eftersom vårt syfte med den här uppsatsen är att få en djupare förståelse för SKF: s segments rapportering och att undersöka hur företagets segmentsrapportering ger intryck till externa användarna av den, så väljer vi metoden kvalitativ undersökningsdesign³³. Detta val har gjorts dels för att få djupare insikt i ämnet och dels på grund av tidspress. Det finns inte något konkurrensförhållande mellan den kvalitativa och kvantitativa metoden³⁴. Vi kommer att ha en djupintervju med SKF och en intervju med en aktieanalytiker under studien och en undersökning av Sandviks årsrapport.

2.2.3 Generaliserbarhet

Vad gäller generaliserbarheten i vår undersökning så anser vi att denna branschmässigt, är ganska genomgående på företag som tillämpar IAS 14. Detta för att SKF är ett väldigt stort företag och berörs av regler såsom IAS 14 väldigt mycket. Om vi finner att Sandvik har upprättat liknande segmentsrapportering som SKF så kommer vi därför att anse att dessa båda företagens utformning av segmentsrapportering statuerar ett gott exempel till hur andra företag inom branschen kan eller redan gör sin segmentsrapportering.

Angående respondenternas gällande generaliserbarhet inom området, med utgångspunkt från deras svar, anser vi också kan vara tillämbart på andra företag inom samma bransch. Detta eftersom båda intervjuade respondenter har god erfarenhet inom redovisning och företagsanalys. Med andra ord innebär detta att man generellt sätt kan tillämpa deras svar över en hel bransch och tillämpa vår rapports slutsatser på andra företag inom samma område, trots att denna studie endast är genomförd grundligt med SKF, en analytiker och en överskådlig överblick av Sandvik.

2.3 Datainsamling

2.3.1 Primärdatainsamling

Då vi ämnar beskriva och förklara de olika aspekterna av segmentsredovisning med utgångspunkt från vår problemdiskussion, ansåg vi att detta bäst avspeglas genom en grundlig studie av ett fallföretag, en analytiker och en studie av ett annat företag.

Information från aktieanalytikern i Stockholm har utförts via en telefonintervju. Frågorna som ställdes till analytikern var sådana som i viss mån avviker från dem som är lämpade för SKF. Detta för att få en professionell oberoendes åsikter om hur svenska företag, primärt om hur SKF har kunnat anpassa sig till de standarder som reglerar segmentsredovisning. Vidare undersöks om den informationen som företag exponerar via sin segmentsrapportering är tillräckligt detaljerad för att en aktieinvestor skall känna att beslutet han tar är tillräckligt underbyggt utifrån den information som finns tillgänglig.

Aktieanalytikern fick vi kontakt med genom att först söka olika analytikerföretag på *finansportalen.se*. Efter detta mailade vi kundservice på *avanza.se* vilka senare gav oss rådet att ta kontakt med en analytiker som jobbar på *placera.nu*, *Placera.nu* är en nättidning som ger

³² Lundahl U, Skärvad P. H, *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer* 1999

³³ Lundahl U, Skärvad P. H, *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer* 1999

³⁴ Holme I. M, Solvang B. K, *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder* 1997

råd till folk som investerar i aktier, fonder och pensioner etc. och denna hemsida ägs av avanza.se. Aktieanalytikern som vi har intervjuat påpekade att han är generalist i den bemärkelsen att han inte fokuserar sig på att analysera endast fåtal företag utan han granskar främst hela branscher.

Då vi frågade analytikern om han ville att vi ha med hans namn i vår uppsats, föredrog han dock att förbli anonym i vår studie. Vid intervjutillfället med respondenten på SKF blev vi även där uppmanande att hålla personen anonym i denna rapport.

Effekten av en besöksintervju innebär att vi i en avslappnad miljö kan ställa våra frågor till respondenten på SKF och med möjlighet att ställa följdfrågor på det som vi anser vara oklart. Då vi har mailat våra intervjufrågor till respondenterna i förväg så har dessa även haft tid att tänka igenom dem. Eftersom intervjun med analytikern har utförts per telefon, innebär detta att vissa saker kan bli utelämnade, därför har vår respondent gått med på att bli telefonintervjuad igen om detta sker. Intervjumallarna finns i slutet på denna rapport.

2.3.2 Sekundärdatainsamling

Studiens sekundärdata utgörs främst av vetenskapliga litteraturer, artiklar och tidigare forskning inom området som vi hittat genom att söka i biblioteks databas GUNDA på Göteborgs universitet. Ytterligare databaser som vi sökt i är ABI, business source premier, blackwell synergy och emeraldinsight. De sökord vi använt oss av vid granskning av den teoretiska referensramen har varit, "segment reporting", "financial disclosure", "SFAS 131", "RR 25", "IAS 14", "international accounting", "external reporting", "issues by segment reporting", "impact of IAS 14", "segmentsrapportering".

Det finns inte så mycket litteratur skrivet specifikt om segmentsrapportering, utan den litteratur som finns behandlar redovisningen i dess helhet där det finns kapitel med inslag av segmentsredovisning.

Vi har undersökt böcker som är skrivna om finansiell rapportering med inslag av segmentsrapportering. Vi har även granskat artiklar från Journal of Accounting Research och Journal of accountancy USA för att se hur segmentrapportering påverkar olika företag världen över. Vi har även använt oss av IASB's standard IAS 14, vilken behandlar segmentsrapportering.

Bristen på svensk litteratur i området har resulterat i att ta till internationell litteratur och forskning vilket kan göra att en viss *bias* kan uppstå mellan den insamlade teorin och vår empiri, eftersom forskningen har skett på utländska företag.

2.4 Källkritik

2.4.1 Primärdata

För att informationen som vi samlat in skall vara praktisk att ha så krävs det att den skall vara giltig. Detta innebär att vårt syfte att återspegla verkligheten korrekt har blivit uppfyllt. Detta validitetsbegrepp kan man vidare dela in i två grenar där den ena benämns inre validitet och innebär att de intervjufrågor vi skapat mäter vad vi avser mäta. Den andra grenen kallas för yttre validitet och betyder att de svar vi har erhållit genom intervjuerna överrensstämmer med verkligheten³⁵.

³⁵ Lundahl U, Skärvad P. H, *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer* 1999

Genom att ställa så klara och tydliga frågor som möjligt till SKF: s respondent så försökte vi på bästa sätt öka den inre validiteten. Utöver detta så var respondenten väldigt tillmötesgående och ville gärna ha mer utförliga förklaringar på det hon missförstått. Respondenten gav oss även en chans till att ställa direkta följdfrågor som uppkom vid intervjutillfället.

Den yttre validiteten är däremot svårare för oss forskare att påverka. Det enda som vi kan säga har stärkt vår yttre validitet är att respondenten på SKF är group senior accountant, vilket innebär att hon har det övergripande ansvaret för företagets redovisning, under VD:n. Hon är alltså personen som jobbar närmast företagets revisorer vilket gör att hon är mest insatt i deras segmentsredovisning, vilket innebär att risken för ”fel” svar sjunker. Vad gäller aktieanalytikern så kan påpeka att personen har analyserat olika företag och dess segmentsrapportering i 10 år vilket borde innebära att hans analyser är starkt verklighetsförankrade. En annan bidragande orsak till att den yttre validiteten har stärkts är att personerna i fråga har fått intervjufrågorna i förtid vilket har lett till att de har hunnit tänka igenom och bearbeta sina svar i god tid innan.

För att öka reliabiliteten dvs. pålitligheten i de svaren vi fick, så spelades intervjuerna in. Detta innebär att inget kan förbises och att man kan lyssna på bandet återigen för att undvika missförstånd. Missförstånd har ytterligare undvikts genom att vi alla tre varit medverkande vid intervjutillfällena.

En annan faktor till ökad reliabilitet är att respondenterna skall vara insatta i ämnet³⁶, vilket vi anser att de är, eftersom SKF:s respondent är personen som redovisar för deras segment och aktieanalytikern är erfaren inom granskning av företag och deras rapportering.

Vid intervjuerna så har vi försökt att undvika något som kallas för intervjuareffekt vilket betyder att resultaten kan bli snedvridna mellan intervjuare och respondent, vid en personlig intervju³⁷. Detta har vi försökt att undvika dels genom att i god tid innan skicka in frågorna till respondenten på SKF för att få bästa genomtänkta svar och dels att vid intervjutillfället försökt skapa en så lugnt och sansad miljö för att generera bästa möjliga svar. Detta var dock lite svårare att åstadkomma med aktieanalytikern eftersom intervjun genomfördes per telefon, men även där försökte vi genomföra ett lugnt samtal för att inte stressa respondenten.

2.4.2 Sekundärdata

När man ska bedöma källor är det viktigt att använda sig av tre kriterier, tendenskritik, samtidskrav och beroendekritik³⁸. Tendenskritik avgör vilka intressen eller avsikter författaren till källan kan ha haft när han skrivit det. IAS 14 kan uppfattas som ganska neutralt. Översättningen av standarden från engelska till svenska kan ha gjort att en viss olikhet kan ha uppstått. SKF: s och Sandviks årsredovisningar är däremot mer färgade i den bemärkelsen att företagen har incitamenten att visa de siffror som gynnar dem bäst även om dessa kanske inte alltid är verkliga, men eftersom revisorer godkänner dem så bör de vara så nära verkligheten. De böcker som vi använt oss av är självklart färgade av författarnas egna åsikter och värderingar men detta betyder inte att de är mindre relevanta för vår forskning, eftersom dessa författare har stor erfarenhet i ämnet.

³⁶ Holme I. M, Solvang B. K, *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder* 1997

³⁷ Eriksson L. T, Wiedersheim P. F, *Att utreda forska och rapportera* 1997

³⁸ Eriksson L. T, Wiedersheim P. F, *Att utreda forska och rapportera* 1997

De artiklar som vi läst behandlar olika forskningar som bedrivits i området. Dessa är ganska objektiva i den bemärkelsen att studierna och de har i stor del varit med syftet att förstå hur ämnet påverkar olika företag.

För att ytterligare förminska subjektiviteten i vår rapport har vi använt oss av många olika forskares slutsatser, där vi kan se att svaren ibland skiljer sig åt. Hur som helst är det alltid svårt att bedöma avsikter med olika källor vilket kan ha gjort att vår rapport blivit färgad av de olika källornas subjektivitet.

Samtidskravet betyder att de källor vi undersökt skall vara i nutid eller de mest nya. Detta är ganska svårt att uppnå då alla källor man använder sig av, per definition är gamla. Vi har använt oss av FAR's senaste utgåva av IAS 14 och företagens senaste årsredovisningar. De artiklar och böcker vi använt är något äldre men dock de senaste. Vi har i alla fall ansett att dessa fungerat bra eftersom de behandlar de mest aktuella problemen förknippade med segmentsredovisning.

Beroendekritik är när källorna som vi använt oss av påverkas av varandra och därmed framför liknande kritik. Detta kan ha varit aktuellt med tanke på att vi i Sverige präglas starkt av internationella makter, vilket kan leda till att svenska författare följer i samma linje som utländska. Detta anser vi dock inte vara så problematiskt eftersom vi inte använt oss av mycket svensk litteratur men även för att de slutsatserna av de källor vi använt oss av är ganska motsatta och olika. Vidare så är Internet en väldigt bra källa i den bemärkelsen att uppdateringar ständigt pågår vilket innebär aktualitet. Problemet med detta är att Internet källor snabbt kan bli obsoleta och det är ganska svårt att kontrollera om en internetkälla fortfarande är gällande³⁹. Till skillnad från Internet kan Göteborgs universitet biblioteks kataloger anses som en mycket tillförlitlig källa eftersom rapporterna där är bekräftade och godkända av andra forskare och professorer.

³⁹ Eriksson L. T, Wiedersheim P. F, *Att utreda forska och rapportera* 1997

3 Teoretisk Referensram

I denna del av rapporten vill vi presentera för läsaren den relevanta regleringen och den relevanta teorin vi använt oss av för att länka detta till problemformuleringen. Den nedan beskrivna standarden och de litterära teorierna är relevanta för oss i den bemärkelsen att SKF och även Sandvik använder sig av den vid upprättande av segmentsrapportering. Detta innebär kortfattat att vi kan länka teorierna till standarden och därmed sammankoppla detta till vårt empiriska material vilket kommer att ge oss relevanta slutsatser

3.1 Segmentsredovisningens reglering

3.1.1 IAS 14

I panelens uttalanden om finansiell rapportering står det att EG i en förordning från 2002 skriver att ”noterade företag fr.o.m. år 2005 skall upprätta koncernredovisning med tillämpning av IAS/IFRS”⁴⁰. Där framhålls också betydelsen av att varje medlemsstat inrättar ett system för tillsynen av efterlevnaden av IAS/IFRS. Detta innebär att stora noterade företag som SKF, ska följa IAS 14 vid segmentsrapportering. Vid tillämpning av de svenska rekommendationerna måste skillnaderna mellan RR 25 och IAS 14 beaktas. Redovisningsrådet, industriförbundet och FAR har förpliktat sig att igenom sina rekommendationer verka för att IASC's standarder kommer till utlopp i de svenska rekommendationerna⁴¹, därav likheten mellan IAS 14 och RR 25.

RR 25 stämmer överens med IAS 14 med vissa undantag givna i RR 25. I IAS 14 finns det uttryckligen skrivet ”management approach” och förklarat i detalj medan detta begrepp saknas i RR 25 men dock finns dess förklaring i punkt 33 i RR 25. Management approach innebär att företag vid upprättande av segmentsrapportering med tillämpning av IAS 14 måste utgå från den interna organisationsstrukturen och det interna rapporteringssystemet⁴².

3.1.1.1 Syfte

Avsikten med IAS 14 är att fastställa regler för hur företag skall rapportera för sina olika slag av varor och tjänster samt för de olika geografiska områdena inom vilket det är verksamt för. Detta för att underlätta för användare av finansiella rapporter att ha en bättre insikt i de faktorer som påverkat företaget historiskt samt för att de bättre skall förstå företagets risker och möjligheter och på så vis kunna göra en helhetsbedömning av företaget. Allt detta för att många multinationella företag är verksamma i olika delar av världen och många tillhandahåller olika slag av varor och tjänster vilket gör det mycket enklare om användaren av finansiella rapporter får en insikt i de olika segmenten istället för bara en helhetsbild av företaget⁴³.

Redovisningslagstiftningen är i sin natur en ramlagstiftning. Dess högsta krav på företagen är att årsredovisningen ska upprättas på ett överskådligt sätt och överrensstämma med god redovisningssed och den ska även ge en korrekt bild av företagets ställning. Dessa stadgar ger grundläggande redovisningsprinciper, värderingsregler, uppställningsformer och även krav på viss information. Den förutsätter att normgivarna mer noggrant utformar de regler som krävs för att de överordnande kraven skall uppnås.

⁴⁰ www.redovisningsradet.se

⁴¹ Smith D, *redovisningens språk* 2006

⁴² FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

⁴³ FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

Syftet med standarden är att samma redovisningsprinciper används för likartade transaktioner, företagens finansiella rapporter skall tillfredsställa individer som fattar beslut på basis härav samt att företagens finansiella rapporter skall vara av så kvalitativ karaktär att de tillfredsställer den internationella kapitalmarknadens krav

Dessa standarder kan inte utformas för att täcka varje tänkbar situation, utan man måste avväga en balans mellan syften, mål och detaljerade anvisningar. Företag som har att tillämpa en rekommendation skall göra detta med en egen professionell bedömning av dess syfte.

Här kan vi se att standarden beskriver att dess tredje syfte är att öka kvaliteten på de finansiella rapporterna, vilket går hand i hand med denna uppsats' andra problem som vi ämnar undersöka. Vidare beskriver rekommendationen att företagen själva skall göra en professionell bedömning i situationer där man inte kan finna reglering, och detta går ihop med vårt sistnämnda problem där vi vill studera varför vissa företag gör en felbedömning av kostnadsallokeringen mellan segment.

3.1.1.2 Tillämpningsområden⁴⁴

IAS 14 skall tillämpas i fullständiga finansiella rapporter som är upprättade i enighet med redovisningsrådets rekommendationer. Denna standard skall också tillämpas av företag som emitterat eller ska emittera värdepapper för allmän handel. Vidare säger standarden att företag som upprättar koncernredovisning endast behöver lämna segmentsinformation i koncernredovisningen.

3.1.1.3 Sammanfattning av standarden⁴⁵

Enligt standard IAS 14 skall information lämnas om verksamhetens olika segment, både geografiska områden och rörelsegrenar. En rörelsegren är en del av företaget som tillhandahåller varor och tjänster och som är utsatt för risker och möjligheter som till naturen skiljer sig från andra rörelsegrenar. Ett geografiskt område är en del av ett företag som tillhandahåller varor och tjänster inom ett avgränsat geografiskt område och som är utsatt för risker och möjligheter vilka skiljer sig från andra geografiska områden.

Företaget skall först ta ställning till om deras primära segment utgörs av rörelsegrenar eller geografiska områden. Detta skall göras med hänsyn tagen till arten av risker och möjligheter som dominerar. Om riskerna och möjligheterna i första hand påverkas av företagets varor och tjänster så är den primära indelningsgrunden rörelsegrenar och den sekundära, geografiska områden. Om riskerna och möjligheterna i första hand påverkas av att det är verksamt i olika länder eller inom olika geografiska områden så skall den primära indelningsgrunden vara geografiska områden och den sekundära indelningsgrunden rörelsegrenar.

Organisationsstrukturen och det interna rapporteringssystemet ger normalt uttryck för naturen av risker och möjligheter och även om hur den primära indelningsgrunden skall vara. Om det interna rapporteringssystemet anser att verksamhetsgrenar och geografiska områden är lika viktiga, så ska företaget ha rörelsegrenar som den primära indelningsgrunden. Om företaget varken utgår från något av dem så skall företaget välja den primära indelningsgrunden samt den sekundära.

⁴⁴ FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

⁴⁵ FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

Om huvuddelen av ett segments intäkter kommer från externa parter så skall information lämnas. Utöver detta så skall information lämnas om summan av externa och interna intäkter uppgår till minst 10 procent av summan av externa och interna intäkter för alla segment eller vinsten eller förlusten är minst 10 procent av den totala vinsten eller förlusten eller värdet på segmentets tillgångar är minst 10 procent av företagets totala tillgångar.

Företaget ska redovisa så många segment att summan av dessa segments externa intäkter skall vara minst 75 procent av företagets totala tillgångar.

Följande information skall finnas tillgänglig i företagets segmentsrapportering för primära segment: externa och interna intäkter, redovisade tillgångar och skulder, resultat, periodens investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar, avskrivningar samt väsentliga kostnader som inte är utbetalningar. Vidare så skall resultatandelar och kapitalandelar från företag som redovisas enligt kapitalandelsmetoden och en avstämning av summan intäkter, resultat, tillgångar och skulder för alla segment göras.

Följande information skall finnas tillgänglig i företagets segmentsrapportering för sekundära segment: intäkter från externa kunder, tillgångarnas redovisade värde samt periodens investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar.

Utöver detta ska företaget lämna information om principer för internprissättning, vilka slag av varor och tjänster som finns i varje verksamhetsgren och hur de geografiska områdena är sammansatta.

3.2 Segmentsrapporteringens kritik

3.2.1 ”Management approach”

Vid tillämpandet av IAS 14 så måste företag nu för tiden använda sig av metoden ”management approach” och utgå från sin interna organisationsstruktur och det interna rapporteringssystemet när de definierar sina verksamhetsgrenar eller geografiska segment⁴⁶. Om man internt inte rapporterar för geografiska segment eller för verksamhetsgrenar så kan man, för att slippa att konstruera enheternas rapporter enbart för att tillmötesgå kraven i IAS 14, utgå från en lägre nivå i organisationen vilken redovisar segmentsinformation⁴⁷.

I IAS 14 och i SFAS 131 så finner vi begreppet ”management approach” där det utförligt står beskrivet att innebörden av det är att företaget skall rapportera externt utifrån en intern företagslednings perspektiv. Detta innebär att de externa användarna får en överrensstämmande bild av företagets externa rapportering och dess interna verksamhet⁴⁸, vilket även klargörs av andra forskare⁴⁹.

Skillnaden mellan de gamla och de reviderade IAS 14 och SFAS 131 är att man vid indelningen av segmenten utgår från den interna rapporteringen och inte längre från verksamhetsgrenar. FASB tyckte att det var ett negativt inslag i SFAS 131 att den var för oklar när det gällde att företag skulle definiera sina segment. Segmentsinformation är mest användbar när den avbildar hur företaget är organiserat och skött⁵⁰. Detta var den största anledningen till att de reviderades

⁴⁶ FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

⁴⁷ Revised segment reporting standard from IASC, *Financial Management* 1997

⁴⁸ Winkvist M, *Ett sätt att se på företaget genom företagsledningens ögon* 2002

⁴⁹ Maines L, McDaniel L, Harris M, *Implications of proposed segment reporting standards for financial analysts' investment decisions* 1997

⁵⁰ Knutson, P. H, *Financial Reporting in the 1990s and Beyond* 1993

om till SFAS 131 respektive IAS 14⁵¹. Detta bevisades senare också genom en annan undersökning vilket bekräftade att de reviderade standarderna ökade tillförlitligheten i segmentsrapporterna efter att man antagit metoden ”management approach” dvs. att den interna och den externa redovisningen överrensstämmer bättre⁵².

Vi kan här uppleva ett ytterligare fall av företagens uppfattning att kostnaderna som skulle uppstå efter de reviderade standarderna, effekterna av ”management approach”, skulle överstiga nyttan som tillfaller investerarna. Detta skulle för många företag ge upphov till motsträvighet, som resultat av revideringen. Företag ansåg sig behöva redovisa mer segment och exponera mer känslig information för intressenter på grund av ”management approach”, vilket innebar en konkurrensnackdel. Företagen ansåg även att ”management approach” skulle medföra att kunder och leverantörer fick en bättre ståndpunkt vid förhandlingar med företaget⁵³.

Vidare ansåg olika analytiker att informationen som gavs i olika segmentsrapporter, innan revideringen, var för oriktig eftersom företagen kunde välja att endast redovisa för ett få antal segment eller för att redovisningen av företagens segment var ett verktyg för att dölja viss information⁵⁴.

3.2.2 Jämförelse mellan SFAS 131 och IAS 14

Eftersom stora koncerner oftast är diversifierade och verksamma vid många olika geografiska områden är det svårt för analytiker att granska företaget och kunna jämföra detta med konkurrerande företag vilka är verksamma i samma område. Det har även skett en ökning av företag som är verksamma i flera länder vilket har lett till en större efterfrågan av segmentsrapportering⁵⁵ som innebär ett ökat tryck på multinationella företag att avslöja mer ekonomisk information om deras segment⁵⁶. Detta ledde då till en internationell debatt vilket medförde att IAS 14 infördes i Sverige och införandet av dess motsvarighet SFAS 131 i USA. Vissa små skillnader mellan dessa två förekommer men generellt liknar de varandra mycket.

År 1997 avslutade IASC och FASB revideringen av respektive standard gällande segmentsrapportering. Den reviderade IAS 14 började gälla fr.o.m. den 1 juli 1998 och den reviderade SFAS 131 fr.o.m. den 15 december 1997. Målet med den reviderade standarden IAS 14 är samma som dess föregångare⁵⁷

Företag i USA kan välja om de vill redovisa enligt SFAS 131 eller IAS 14 men de företag som väljer IAS 14 måste även beakta US Securities and Exchange Commissions föreskrifter. Även externa användare av de finansiella rapporterna måste beakta skillnaderna mellan IAS 14 och SFAS 131 när de jämför olika företags segment sinsemellan⁵⁸. De grundläggande skillnaderna mellan dessa två standarderna är följande⁵⁹: I IAS 14 så står det att segmentsredovisning endast är ett krav i årsredovisningen, i SFAS kräver man detta även i kvartalsrapporterna. Enligt SFAS

⁵¹ Ettredge M. L, Kwon S. Y, Smith D. B, Zarowin P. A *The Impact of SFAS No. 131 Business Segment Data on the Market's Ability to Anticipate Future Earnings* 2005

⁵² Maines L, McDaniel L, Harris M, *Implications of proposed segment reporting standards for financial analysts' investment decisions* 1997

⁵³ Ettredge M, Kwon S. Y, Smith D, *Competitive harm and companies' positions on SFAS No. 131*. 2002

⁵⁴ Ettredge M, Kwon S. Y, Smith D, *Competitive harm and companies' positions on SFAS No. 131*. 2002

⁵⁵ Haller A, Raffournier, B, *international accounting* 1998

⁵⁶ Gray S. J, *Developments in Financial Reporting*, 1981

⁵⁷ Kinsey J. P, Meek G. K, *The Effect of Revised IAS 14 on Segment Reporting by IAS Companies* 2004

⁵⁸ Dove R, Vilu A, *Segment reporting: IAS vs US GAAP* 1998

⁵⁹ Kinsey J. P, Meek G. K, *The Effect of Revised IAS 14 on Segment Reporting by IAS Companies* 2004

131 så får max 10 segment redovisas men enligt IAS 14 är antalet obegränsat. IAS kräver att segmenten skall baseras på samma principer som företagets rapporter. I SFAS 131 kan man avvika från US GAAP, dvs. samma principer som företagets rapporter, vid segmentsrapportering. Denna skillnad gör att det blir enklare för användaren att granska företag med IAS 14 tillämpning. Vid tillämpning av IAS 14 så måste man dela in sina segment i primära samt sekundära segment men detta är ej nödvändigt i SFAS 131. Här kan man ha både verksamhetsgrenar och geografiska områden som primära segment⁶⁰. I IAS 14 uppmanar man till rapportering av olika form av tilläggsinformation⁶¹, i SFAS 131 finns ej sådana uppmaningar vilket innebär att företag som tillämpar den senare standarden utesluter sådan information⁶².

3.2.3 Kostnaden kontra nyttan av segmentsrapportering

Segmentsrapportering innebär att man bryter företaget till sina beståndsdelar eller segment och man redovisar på enskild basis för varje segment⁶³. I dagens läge så ökar trycket på multinationella diversifierade företag att avslöja mer ekonomisk information om deras segment i deras årsredovisningar. Med tanke på den komplexa naturen som uppstår vid köp & fusioner så ökar behovet av segmentsrapportering. I den ekonomiska informationen som avslöjas vid rapportering av segment så är det även möjligt för konkurrenter att se företagets styrkor och svagheter samt tillfället till att exploatera för egen vinnings skull kan uppstå⁶⁴.

Vissa påstår att det är fördelaktigt att segmentsrapportera medan andra påstår motsatsen. Personer som argumenterar för det sistnämnda menar att kostnaden för att producera de extra finansiella rapporterna som segmentsrapportering innebär, överstiger den potentiella nyttan som man får av dem⁶⁵. Vissa av dessa argument gäller alla företag, andra argument gäller endast i vissa specifika situationer. Forskning visar på att företag begränsar att avslöja ekonomisk information till den finansiella marknaden på grund av att dess egna kostnader ökar. Vidare i denna forskning har man sett att företags incitament är att avslöja mer ekonomisk information för marknaden för att minska informations asymmetri som uppstår i frånvaro av företags egna kostnader⁶⁶.

Vissa forskare menar att kostnaden för företaget ökar genom att producera dessa extra detaljerade rapporterna⁶⁷. Detta bekräftas ytterligare då man menar att vissa företag kommer att vara motvilliga att producera sådana rapporter om inte nyttan av dem kommer att överstiga dess kostnad att producera⁶⁸. Även på annat håll har man hittat stöd till detta då det påvisas att kostnaden för företag överstiger den nytta man får av dessa rapporter⁶⁹. Man har även hittat rön som bekräftar att konkurrerande företag kommer att få mer nytta av dessa rapporter än det företag som producerar dem⁷⁰. Eftersom känslig information exponeras, så kan konkurrerande

⁶⁰ Maines L, McDaniel L, Harris M, *Implications of proposed segment reporting standards for financial analysts' investment decisions* 1997

⁶¹ FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

⁶² Gray S, Street D, Nichols N, *A new era of segment reporting* 1999

⁶³ Gray S. J, *Developments in Financial Reporting*, 1981

⁶⁴ Prencipe A, *Proprietary Costs and Voluntary Segment Disclosure: Evidence from Italian Listed Companies* 2002

⁶⁵ Talha M, Muhammad J, Salehuddin A, *Changing pattern of competitive disadvantage from disclosing financial information* 2003

⁶⁶ Wagenhofer A, *Voluntary disclosure with a strategic opponent* 1990

⁶⁷ Rappaport A, Lerner E. M, *Segment reporting for managers and investors* 1972

⁶⁸ Talha M, Muhammad J, Salehuddin A, *Changing pattern of competitive disadvantage from disclosing financial information* 2003

⁶⁹ Piotroski J.D, *Discussion of The Impact of SFAS No. 131 on Information and Monitoring* 2003

⁷⁰ Talha M, Muhammad J, Salehuddin A, *Changing pattern of competitive disadvantage from disclosing financial information* 2003

företag avläsa var företagens svagheter finns förknippade med dess segment⁷¹ och använda detta för att avläsa segmentets eller områdets tillväxttakt, vinstmöjligheter och risker⁷².

Analytiker och andra användare av företags finansiella rapporter föredrar generellt detaljerad ekonomisk information om företaget. Företagsledningarna har däremot incitament att vilja dölja ekonomisk information från konkurrenter⁷³. Vidare påstås det att införandet av SFAS 131 har minskat företagsledningarnas förmåga att dölja ekonomisk information om företaget. Detta borde i sin tur leda till att marknaden bättre kan förutspå ett företags framtida kassaflöden och vinster⁷⁴. Undersökningar visar att analytikernas noggrannhet i förmågan att förutspå företags vinster ökade när SFAS 131 infördes⁷⁵.

I en studie som behandlar förhållandet mellan segmentsrapportering och den konkurrensmässiga kostnaden som uppstår härvid, har man funnit att segmentsrapporterna innehåller för företaget privat och känslig information, därför kommer företagen att överväga faktorer såsom konkurrenskänslighet i deras aktuella bransch innan de avslöjar siffror för de olika segmenten⁷⁶. Andra stärker detta genom att belysa att företag som är tvungna att följa vissa redovisningsstandarder kommer primärt att vilja tolka dessa standarder utifrån en avvägning av deras egen nytta och kostnad som standarden medför⁷⁷. Det belyses även att den nyttan som uppstår vid segmentsrapportering endast tillfaller användarna av finansiella rapporter, och kommer att göra så, så länge företag redovisar enligt de förpliktelser de har⁷⁸.

Diskussionen kring nyttan och kostnaden av segmentsrapportering är av två dimensioner, dels av finansiell karaktär och ickefinansiell karaktär där de ickefinansiella problemen anses vara mer signifikanta⁷⁹. Det ena är att producera de extra rapporterna och den andra är att granska den extra informationen, där den senare är av icke finansiell natur⁸⁰. Till motsats av tidigare nämnda forskare så menar denne att nyttan företag genererar av segmentsrapportering överstiger de kostnader den är förknippad med. Den finansiella kostnaden att producera segmentsrapportering är enligt honom försumbar eftersom stora företag redan producerar interna rapporter och har dessa färdiga. Skulle företag inte ha haft den interna rapporteringen så skulle man ändå inte kunna betrakta det som ökade kostnader eftersom dagens datorer redan är så avancerade och kan hantera information väldigt effektivt⁸¹.

3.2.4 Segmentsrapporteringens kvalitet

Anledningen till att man infört SFAS 131 och reviderat IAS 14 motiveras man med att man vill öka redovisningsstandarderna och därmed vill förbättra de finansiella rapporternas kvalitet till syfte att få investerare med en bättre inblick i företaget. Vidare så motiveras syftet med att tillämpningen av IAS/IFRS 2005 kommer att leda till en högre likviditet i den

⁷¹ Artsberg, Kristina, *Redovisningsteori, policy och praxis* 2003

⁷² Rappaport A, Lerner E. M., *Segment reporting for managers and investors* 1972

⁷³ Ettredge M, Kwon S. Y, Smith D, Competitive harm and companies' positions on SFAS no. 131. 2002

⁷⁴ Ettredge M, Kwon S. Y, Smith D, Competitive harm and companies' positions on SFAS No. 131. 2002

⁷⁵ Berger P, Hann R, *The impact of SFAS 131 on information and monitoring* 2003, och Venkataraman R, *The Impact of SFAS 131 on financial analysts' information environment* 2001

⁷⁶ Harris M. S., *The association between competition and managers' business segment reporting decisions* 1998, Hayes R. M., Lundholm R., *Segment reporting to the capital market in the presence of a competitor* 1996, och Feltham et al. *The effects of line of business reporting on competition in oligopoly settings* 1992

⁷⁷ Daske H, Gebhart G, *International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality* 2006

⁷⁸ Balakrishnan et al. *The predictive ability of geographic segment disclosures* 1990, och Boatsman et al. *A test of geographical segment disclosures* 1993, och Prather-Stewart J, *Information content of geographic segment disclosures* 1995

⁷⁹ Baker M, McFarland W.B, *External Reporting for Segments of a Business* 1968

⁸⁰ Haller A, Raffournier, B, *international accounting* 1998

⁸¹ Haller A, Raffournier, B, *international accounting* 1998

internationella kapitalmarknaden och en lägre kapitalkostnad för de företag som tillämpar standarderna⁸².

Detta efter att stor kritik riktats mot den tidigare IAS 14 och SFAS no.14 (1976). IAS kritiserades för sin brist av föreskrivande vägledning när företag skulle rapportera för segment. Regleringen kritiserades för dess slapphet, den breda tillåtningen av dess tolkning, dess brist på mångsidighet samt bristen av dess tydlighet. Denna kritik fick dåvarande IASC, (nu IASB) att lyfta ögonen och granska IAS 14. Samtidigt så höll FASB tillsammans med CICA att granska SFAS no.14. Dessa två standarder granskades och utvecklades då parallellt vilket ledde till att dagens standarder är väldigt lika till dess utförande⁸³.

Debatten pågår ständigt, både i den akademiska världen och i praktiken, om huruvida kvaliteten på företags rapporter har ökat⁸⁴. Införandet av IAS 14 innebär nödvändigtvis inte att kvalitén på de finansiella rapporterna kommer att öka på grund av fientliga mekanismer eller ogynnsamma rapporteringsincitament⁸⁵. Införandet av striktare reglering av finansiella rapporter med syfte till högre kvalitet innebär nödvändigtvis inte att kvaliteten på rapporterna kommer att öka⁸⁶.

Det finns argument för att SFAS 131 ökade både de kvalitativa och de kvantitativa egenskaperna på företags finansiella rapporter i linje med deras syfte⁸⁷. Detta sägs ha upplevts av många multinationella företag som kunde öka noggrannheten i deras FERC, forward earnings response coefficient. Ett verktyg som företag använder sig av vilket mäter nästa års vinster med utgångspunkt i detta års vinster, oavsett om de rapporterade för mer eller mindre segment⁸⁸. I standarden SFAS 131 finns det återgivet att dess primära mål inte är att tvinga företag att producera mer icke aggregerad information, dess mål är att öka de kvalitativa och de kvantitativa egenskaperna i företags finansiella rapporter⁸⁹.

Undersökningar har gjorts, om huruvida branschens sätt och företagsledningars sätt att definiera segment enligt SFAS 131 har olika påverkan på analytikers beslut och omdöme⁹⁰. Forskarna i dessa undersökningar har funnit att ett urval analytiker förlitar sig mer på att den ekonomiska informationen från segmenten är trovärdigare då företag tillämpar SFAS 131. Vidare anser de att regeln har medfört ett starkare sammanhang mellan den interna och den externa rapporteringen av segmenten.

Trots kritik mot standarderna för segmentsrapportering och dess kvalitet så visar tidigare forskning att förmågan att bättre kunna förutspå vinster ökar samtidigt som investerare i kapitalmarknaden anser att denna information är användbar⁹¹.

⁸² Daske H, Gebhart G, *International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality* 2006

⁸³ Kinsey J. P, Meek G. K, *The Effect of Revised IAS 14 on Segment Reporting by IAS Companies* 2004

⁸⁴ Daske H, Gebhart G, *International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality* 2006

⁸⁵ Ball R, Robin A, Wu J. S, *Incentives Versus Standards: Properties of Accounting Income in Four East Asian Countries* 2003

⁸⁶ Cairns D, *Degrees of compliance* 2000, och Street D. L, Bryant, S. M. *Disclosure level and compliance with IASs: a comparison of companies with and without US listings and filings*, 2000

⁸⁷ Ettredge M. L, Kwon S. Y, Smith D. B, Zarowin P. A *The Impact of SFAS No. 131 Business Segment Data on the Market's Ability to Anticipate Future Earnings* 2005

⁸⁸ Ettredge M. L, Kwon S. Y, Smith D. B, Zarowin P. A *The Impact of SFAS No. 131 Business Segment Data on the Market's Ability to Anticipate Future Earnings* 2005

⁸⁹ Ettredge M. L, Kwon S. Y, Smith D. B, Zarowin P. A *The Impact of SFAS No. 131 Business Segment Data on the Market's Ability to Anticipate Future Earnings* 2005

⁹⁰ Maines L, McDaniel L, Harris M, *Implications of proposed segment reporting standards for financial analysts' investment decisions* 1997

⁹¹ Roberts C. B, *Segment reporting*, in: C. Nobes and R. Parker (Eds) *Comparative International Accounting* 2000

Det framläggs även att analytikers förmåga att mer noggrant förutspå framtida vinster minskar för företag vars finansiella rapporter är av lägre kvalitet vad gäller exponeringen⁹².

I en rapport som är genomförd i Österrike, Schweiz och Tyskland har man undersökt huruvida de finansiella rapporternas kvalitet har förbättrats efter införandet av IFRS. Undersökningen och resultatet visar att kvaliteten och detaljrikedomen på redovisningsrapporterna utifrån experternas synvinkel har ökat avsevärt i de nämnda länderna.⁹³

Annan forskning betonar att kvaliteten på ett företags finansiella rapporter är positivt korrelerad med variabler som företagets storlek, antalet analytiker som följer företagets utveckling, dess finansieringsbehov samt dess prestationer.⁹⁴

Det är inte endast rapporteringsstandarderna som påverkar kvaliteten av rapporterna, utan de olika incitamenten som företagen har spelar även en stor roll på rapporternas kvalitet och transparens⁹⁵. Denna slutsats stärks även av andra forskare.⁹⁶

3.2.5 Missvisande rapportering av segment

Vårt sista problem som vi skall utforska har att göra med hur rapporteringen av segment kan vara missvisande mot användare på grund av företags svårigheter i att allokera kostnader mellan segmenten. Detta fenomen kan uppstå då företags segment är av liknande art eller att segmenten är beroende av varandra på ett eller annat sätt. Gemensamma poster mellan segment är oftast tillgångar av materiella slag såsom fastigheter, byggnader och inventarier och de immateriella kan vara goodwill och varumärken⁹⁷. Nämnda allokeringsproblem kan uppstå vid fördelning av intäkter och skulder och ju mer segmenten liknar varandra eller är beroende av varandra desto svårare blir det att fördela dessa poster⁹⁸. Vidare anses att denna likhet mellan de olika segmenten är ytterligare ett skäl till varför företag motsätter sig att segmentsredovisa⁹⁹.

En bekräftelse av detta sker då man påstår att informationen som ges ut om segmenten kan vara missvisande och svårigheter att fördela på ett rättvisande sätt kan uppstå¹⁰⁰. Effekten av en ungefärlig fördelning av ovanstående poster leder till att det redovisade resultatet kan avvika från det verkliga värdet¹⁰¹.

Multinationella företag som har segment av liknande art fördelar intäkter, kostnader, tillgångar och skulder utefter deras lednings incitament. I IAS 14 finns det återgivet att de tillvägagångssätt som företaget skall använda sig av vid fördelning av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader är beroende på faktorer såsom posternas karaktär, segmentens självständighet samt av vilka aktiviteter som segmentet bedriver¹⁰². Vidare så står det att det

⁹² Hope O-K, Thomas W.B, Winterbotham G, The Impact of Nondisclosure of Geographic Segment Earnings on Earnings Predictability 2006

⁹³ Daske H, Gebhart G, *International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality* 2006

⁹⁴ Leuz C, Verrecchia R. E, *The Economic Consequences of Increased Disclosure* 2000, och Bartov et al, *Comparative Value Relevance Among German, U.S. and International Accounting Standards: A German Stock Market Perspective* 2005

⁹⁵ Ball R, Robin A, Wu J. S, *Incentives Versus Standards: Properties of Accounting Income in Four East Asian Countries* 2003, och Ball R, Robin A, Wu J. S, *Incentives Versus Standards: Properties of Accounting Income in Four East Asian Countries* 2003

⁹⁶ Daske H, Gebhart G, *International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality* 2006

⁹⁷ Haller A, Raffournier, B, *international accounting* 1998

⁹⁸ Haller A, Raffournier, B, *international accounting* 1998

⁹⁹ Haller A, Raffournier, B, *international accounting* 1998

¹⁰⁰ Artsberg, Kristina, *Redovisningsteori, policy och praxis* 2003

¹⁰¹ Schroeder, Richard G. & Clark, Myrtle W. & Cathey, Jack M., *Financial Accounting Theory and Analysis* (2001), s. 490

¹⁰² FAR's samlingsvolym, IAS 14, 2005

varken är praktiskt möjligt eller lämpligt att ange eller framtvunga en metod som reglerar företagets fördelning av dessa poster om fördelningsgrunden är svårförståelig. Att det inte finns regleringar om allokeringen kan leda till att rimligheten och tillförlitligheten i de finansiella rapporterna betvivlas¹⁰³. Dock måste företagen vara konsekventa när de definierar ett segments samtliga poster och att dessa är sammanhängande. Därför måste motsvarande tillgångar också fördelas till samma segment när intäkter och kostnader hänförs till ett segment. Dvs. om avskrivningen på en viss inventarie belastar ett visst segments resultat så skall denna inventarie hänföras till detta segment.

3.2.6 Sammanfattning av teorin

Som vi såg ovan så finns det delade meningar om huruvida kostnaden för att segmentsrapportera överstiger nyttan för denna. De flesta forskare anser att kostnaden överväger nyttan vid tillämpning av standarderna IAS 14 eller SFAS 131 eftersom känslig information för företaget exponeras för konkurrenter, kunder och leverantörer, detta går i linje med företagets generella uppfattning av standarderna.

Mycket forskning har visat att kvaliteten på företags finansiella rapporter verkligen har förbättrats efter revideringen av standarderna IAS 14 och SFAS 14. Revideringen har inneburit striktare regler och tydligare vägledning av utformningen av segmentsrapporteringen vilket har lett till att analytikerns och andra intressenters förmågor att mer noggrant förutspå företags framtida vinster och kassaflöden har ökat. Detta är överrensstämmande med syftet av standardernas revideringar.

Vissa andra forskare menar att kvaliteten av rapporterna nödvändigtvis inte ökar på grund av striktare reglering och för företagen fientliga regleringsmekanismer, utan de menar att kvaliteten på rapporterna är sammankopplat med de incitament som företagen har vad gäller redovisning.

Svårigheter i att fördela finansiella poster mellan olika segment på grund av för lika eller för beroende segment leder till att företags segmentsrapportering kan bli missvisande för användaren. Detta är ytterligare ett skäl till att företag motsätter sig segmentsredovisning. Forskare menar att en inkorrekt fördelning av finansiella poster mellan liknande segment har en negativ påverkan på tillförlitligheten och rimligheten i de finansiella rapporterna.

Införandet av revideringen av standarderna har medfört att företag numera skall utgå från deras interna rapportering när de utformar sin externa rapportering. Detta skall ha lett till en mer överrensstämmande bild av företagets interna och externa rapportering, understryker många forskare.

¹⁰³ Haller A, Raffournier, B, *international accounting* 1998

4 SKF och SANDVIK som koncerner och segmentsrapporterare

Detta är den första delen av vår empiri och här presenteras SKF och dess verksamhet. Detta skapar en förståelse för hur SKF:s interna struktur ser ut. Vidare följs det upp med SKF: s segmentsrapportering. Efter detta presenteras Sandviks verksamhet eftersom vi i senare kapitel kommer att göra en jämförelse mellan SKF: s segmentsrapportering och Sandviks för att se skillnaden mellan tillämpningen av IAS 14 på två stora svenska bolag.

4.1 Företagspresentation SKF

SKF-koncernen är världens ledande leverantör av produkter, lösningar och tjänster inom området som omfattar rullningslager, tätningar, mekatronik, service och smörjsystem. SKF:s serviceerbjudande innehåller också tjänster såsom teknisk support, underhållningsservice, tillståndsovervakning och utbildning¹⁰⁴.

SKF har en lång historia som ett globalt företag. 1907 Grundades SKF av den svenska ingenjören Sven Winqvist. Redan från 1920-talet har SKF etablerat sig i Europa, Amerika, Australien, Asien och Afrika. Idag har SKF expanderat till mer än 130 länder. Företaget ha tillverkning på mer än 100 platser och säljer sina produkter på cirka 15 000 platser. Dessutom utnyttjar SKF e-handelsplats och har ett effektivt distributionssystem¹⁰⁵.

Kvalitet, teknisk utveckling och marknadsföring är företagets fokus. Ett stort antal innovationer, nya produkter och lösningar är ett resultat av SKF: s satsningar.

4.2 Segmentsinformation på SKF¹⁰⁶

Koncernens primära indelningsgrund för segment baseras på produkter, vilket överensstämmer med koncernens operationella divisionsstruktur. Koncernens sekundära segmentsinformation baserar sig på var kunderna samt dotterbolagens tillgångar och investeringar geografiskt är belägna. Försäljning mellan affärsenheter baseras på marknadsmässiga villkor.

Segmentens resultat representerar deras bidrag till koncernens resultat och inkluderar vissa fördelade centrala huvudkontorskostnader. Icke fördelade poster består huvudsakligen av återstående centrala huvudkontorskostnader, vissa forsknings- och utvecklingskostnader, nettokostnader som hänför sig till tidigare organisation alternativt avyttrade verksamheter. Vidare inkluderas resultat från vissa intresseföretag samt vissa för segmenten gemensamma kostnader där företagsledningen inte kan finna rimliga och tillförlitliga fördelningsgrunder.

Tillgångar i ett segment inkluderar alla operativa tillgångar som nyttjas av segmentet och består huvudsakligen av materiella anläggningar, externa kundfordringar, varulager, övriga fordringar, förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Skulder i ett segment inkluderar alla operativa skulder som nyttjas av segmentet och består huvudsakligen av externa leverantörsskulder, övriga avsättningar, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

¹⁰⁴ www.skf.se

¹⁰⁵ www.skf.se

¹⁰⁶ www.skf.se

4.3 SKF: s verksamhetssegment¹⁰⁷

Enligt koncernens bokslut till slutet av 2005 består koncernens verksamhet av fem divisioner: Industri-, Service-, Automotive-, Aero and Steel- och Electrical Division. Divisionerna fokuserar på specifika kundgrupper världen över. Första januari 2006 minskade SKF sina segment till tre divisioner, nämligen Industri-, Service- och Automotive Division. Såväl Aero and Steel division som Electrical division integreras i de övriga divisionerna. Anledningen till minskningen är att göra koncernen mer effektiv och kundfokuserad. Resurser kan optimalt allokeras till de aktiviteterna som har störst marknadspotential. Tabellerna nere presenterar SKF:s segmentsrapportering. Från tabellerna kan man se tydligt hur företaget rapporterar sina olika segment.

	Försäljning			Försäljning inkl. intern försäljning		
	2005	2004	2003	2005	2004	2003
Industrial	12 773	10 785	9 665	19 183	16 640	15 139
Service	15 995	14 115	12 947	17 533	15 554	14 307
Automotive	15 146	14 054	13 344	17 021	15 679	14 804
Electrical	2 102	1 931	1 833	7 426	6 824	6 459
Aero and Steel	3 198	3 874	3 551	5 136	6 584	6 016
Övriga verksamheter	71	67	37	282	68	40
Elimineringar	-	-	-	-17 296	-16 523	-15 388
	49 285	44 826	41 377	49 285	44 826	41 377

	Rörelseresultat			Avskrivningar och nedskrivningar		
	2005	2004	2003	2005	2004	2003
Industrial	1 933	1 585	1 456	456	462	457
Service	2 078	1 688	1 414	115	95	117
Automotive	452	612	471	652	532	556
Electrical	357	297	172	360	387	399
Aero and Steel	463	206	-179	174	293	438
Övriga verksamheter	14	1	-24	-	-	-
Elimineringar och icke fördelade poster	30	45	-3	-5	-36	-155
	5 327	4 434	3 307	1 752	1 733	1 812

Av koncernens totala resultat från gemensamt styrda- och intresseföretag inkluderades 188 (0 och 0) i Aero and Steel Division,

-5 (-4 och -7) i Automotive Division, 1 (1 och 1) i Service Division och resterande post bland icke fördelade poster.

	Tillgångar			Skulder		
	2005	2004	2003	2005	2004	2003
Industrial	10 289	8 831	7 662	2 419	2 120	1 946
Service	4 831	4 325	3 883	1 570	1 309	1 196
Automotive	9 000	8 117	7 951	2 373	2 291	2 039
Electrical	4 010	3 699	3 774	1 454	1 375	1 282
Aero and Steel	3 533	3 970	3 958	732	1 226	1 108
Övriga verksamheter	60	45	45	110	47	8
Elimineringar och icke fördelade poster	8 626	6 027	9 279	13 458	9 401	13 121
	40 349	35 014	36 552	22 116	17 769	20 700

¹⁰⁷ www.skf.se

	Investeringar		
	2005	2004	2003
Industrial	670	521	432
Service	81	107	86
Automotive	506	477	479
Electrical	373	285	215
Aero and Steel	148	144	238
Elimineringar och icke fördelade poster	16	-22	42
	1 794	1 512	1 492

Källa: SKF:s årsredovisning

4.4 SKF: s geografiska segment¹⁰⁸

SKF-koncernen har över 100 fabriker i cirka 20 länder. I Europa, Nordamerika och Asien tillverkas rullager, lagerenheter och tätningar till kunder inom sektorn för fordon och industri. Man producerar kullager i Sydafrika och produkter för linjära rörelser och maskinverktyg tillverkas i Europa och Asien. Hela SKF har omkring två miljoner kunder över hela världen. Distribution till industri och fordonskunder säljs via ett nätverk av distributörer och återförsäljare på runt 15 000 platser i mer än 140 länder. Marknaden för mekanisk service, tillståndsbaserat och förebyggande underhåll, tillståndskontroll, beslutstödssystem och prestationsbaserade underhållskontrakt växer konstant globalt.

	Försäljning per kundens geografiska lokalisering		
	2005	2004	2003
Nordamerika	9 930	9 152	9 244
Europa	27 671	25 717	23 401
Asien	8 381	6 659	5 912
Övriga	3 303	3 298	2 820
	49 285	44 826	41 377

	Tillgångar			Investeringar		
	2005	2004	2003	2005	2004	2003
Nordamerika	6 255	5 179	5 631	173	106	184
Europa	27 743	25 014	26 759	1 222	1 298	1 154
Asien	5 606	4 396	3 871	345	99	111
Övriga	2 254	1 643	1 455	113	57	50
Elimineringar	-1 509	-1 218	-1 164	-59	-48	-7
	40 349	35 014	36 552	1 794	1 512	1 492

Källa: SKF: s årsredovisning

4.5 Presentation av Sandvik

Sandvik är verksam i 130 länder och har en omsättning på över 63 miljarder SEK. På Sandvik kan man dela in verksamheten i tre områden. På Sandvik Tooling är man specialiserad på verktyg för skärande bearbetning i metall. Sandvik Mining and Construction producerar maskiner, verktyg och tillhandahåller service för industrin inom gruv och anläggningar. Sandvik Materials Technology är specialiserat på högt förädlade produkter och systemlösningar baserade på avancerade metalliska och keramiska material. Inom dessa områden har Sandvik en ledande position på marknaden.

¹⁰⁸ www.skf.se

Deras mål i organisationen är snabba produktleveranser och en produktkvalitet i världsklass. De belyser att de är globala men att deras agerande är lokalt. Deras primära drivkraft är ökad produktivitet och teknologinnehåll i produkterna. Det var Göran Fredrik Göransson som etablerade företaget 1862 med tanken att innovativt vara nära kunden¹⁰⁹.

Deras primära indelning av segment är baserat på produkter och tjänster, dvs. verksamhetsindelad. Standarden IAS 14 tillämpas av Sandvik vid upprättande av segmentsrapportering. De olika segmenten är Sandvik tooling, Sandvik mining & construction, Sandvik materials technology och Seco tools¹¹⁰.

¹⁰⁹ www.sandvik.se

¹¹⁰ www.sandvik.se

5 Intervju med SKF och en analytiker

Detta är den andra delen av vår empiri där vi presenterar vår djupintervju med SKF och dessutom aktieanalytikerns åsikter och tankar med hänseende på rapportering av segment. Intervjuerna kan sammanfattas som indelning av affärsområden, indelningsproblematiken och IAS 14:s påverkan på segmentsrapporteringens kvalitet. Vi sammanflätar analytikerns svar med respondenten på SKF: s svar, där frågorna är samma. Vid annat fall anges analytikerns svar individuellt eftersom vissa av hans frågor avviker från SKF: s. Genomgående i rapporten benämns aktieanalytikern som analytikern, och den intervjuade på SKF benämns som respondenten.

5.1 Indelning av affärsområden

Vid frågan om vad respondenten på SKF anser om en bedömning av antalet divisioner ett företag skall ha så svarade hon att de utgår från vad de har och vad de gör. Indelning mäter interna strukturkrav.

På frågan om varför de valde verksamhetsgrenar som primära segment så svarade respondenten att det inte är ett val utan man visste att företagsverksamheter verkar efter varor och tjänster, inte geografiskt. Vad gäller management organisation, dvs. om hur SKF delar upp sina verksamheter, så tittar man på geografisk information men de mäter inte företagets kapitalavkastning på geografiska områden utan man mäter dem på produkter. Hon sade att de skulle inte kunna ge den informationen geografiskt.

På nästa fråga som löd, hur många segment tenderar svenska bolag ha, svarade respondenten att koncernen tittar på sin interna struktur och upprättar sin segmentsrapportering enligt den interna strukturen. Hur många segment man borde ha beror på produkter och verksamheter. De som har liknande produkter och verksamheter delas till ett segment. Inga regler säger hur många segment man borde ha. Men i Norden brukar man inte ha för många segment eftersom att, ju mer man delar upp segmenten, desto mer information riskeras att bli exponerad till konkurrenter.

Vidare så frågade vi respondenten om vad personen tycker är en bra segmentsrapportering. Hon svarade då att en lagom bra segmentsrapportering är tillräcklig eftersom man kan skriva mer detaljerad information om olika verksamheter, investerare kan få mer information utan att företaget riskerar att emittera information till konkurrenter. Att hålla balansgången mellan för mycket och för lite tyckte personen var viktigt.

Analytikern anser att SKF:s presentationskvalitet på årsredovisningen är god.

Vidare så ställde vi analytikern frågan om vad han tittar på när han råder kunderna till att investera. Han svarade att man försöker få ett grepp om en akties inneboende värde med avseende på vinstförutsättningar framöver. Detta är det vanliga sättet och utöver detta måste man titta på massa andra saker såsom variabler som tillväxt och lönsamhet där lönsamhet mäts som rörelsemarginal.

Analytikern tillfrågades också om han tittar något på framtida kassaflöden. Angående detta sa han ”ja”, implicit så är det endast detta man tittar på. Explicit så tittar man på framtida vinster i kombination med kapitalbindningen en hygglig approximation av framtida kassaflöden. Han brukar titta på utdelningsbara vinster.

5.2 Management approach

Respondenten tillfrågades om de utgår från deras interna rapportering när de segmentsrapporterar. Hon svarade att det är endast denna metod de tillämpar. Man skapar processen gemensamt, utvecklade hon. De vill att ägarskap ska ligga hos divisionerna så att de har eget ansvar och skyldigheter för redovisningen, detta innebär att man trycker ner allting på lägsta nivå. Man vill delegera ansvarskänslor till undernivåer, det är inte alla bolag som gör det. De flesta företagens ansvar ligger på högsta nivå.

Analytikern tillfrågades om hur han anser att införandet av ”management approach” påverkat svenska företag. Han påpekade att han tycker det känns lite övernitiskt. Redovisningen syftar till helt olika saker. Det interna rapporteringssystemet kan man ha för att mäta vilka chefer som gör bra ifrån sig och till att upptäcka problem. Det är ett styrmedel internt och ett informationsredskap externt och det finns även skattesyften. Han tycker det känns lite konstigt att tvinga fram det men i den bästa av världar så skall det normalt sett vara en överrensstämmelse. Men olika verksamheter har olika förutsättningar angående detta.

Vår nästa fråga gällde om ”management approachs” införande har lett till ett positivt eller negativt inslag i SKF:s segmentsrapportering. Här betonade respondenten att påverkan har varit positiv. Företaget kommer att rapportera segmentens information enligt dess interna struktur. Externredovisningen kommer därigenom att överensstämma med den interna strukturen. En fördel med detta är att en utomstående intressent får möjlighet att bedöma verksamheten på samma sätt som företagsledningen när de investerar. Detta medför att informationen blir relevant för läsaren.

Vidare ville vi få reda på om analytikern tycker att svenska företags externa rapportering är överrensstämmande med den interna. Detta svarade han på genom att belysa att det varierar enormt från bolag till bolag men han tror nog att det kan finnas bolag där det är stora avvikelser just för att man har olika syften med rapporteringen, utvecklar han. Framför allt med styrmedel kontra investerarinformation, sen har man även hela skattebiten som kan påverka väldigt mycket. Av skatteskäl har man kostnaderna på olika ställen som man kanske inte har i reala termer. Vidare påpekade han att veta om företag tillämpar ”management approach” är väldigt svårt att säga som utomstående. Överrensstämmande kan det vara men det är alltid en mer begränsad bild man ser externt. Det är endast ett aggregat av siffror men sen beror det på vad i företaget man pratar om. Pratar man om vilken tillgång till information man har på finansavdelningen på företaget så är detta mycket rikare och mer än vad man ser externt, pratar man om vad enskilda enheter, enhetschefer och enhetsanställda får se för information så kanske det är mycket mindre. Där kanske man endast får se några få nyckeltal på den egna enheten som är relevant för den

På SKF tillfrågades respondenten om vad hon tycker är en nackdel med segmentsrapportering, och om de ser ett hot i att konkurrenter kan dra fördel av deras segmentsrapportering. Här belyste respondenten att man delar in divisioner på en hög nivå, inte på för många och för konkreta delar. Ju lägre nivå, desto känsligare. Så länge man håller sig på en hög nivå så exponerar man inte för mycket till konkurrenterna. När konkurrenter läser företagets segmentsrapportering så får de inte överdrivet mycket information. Företaget riskerar inte att utsätta sig för skador.

På frågan om vad en investerare kan få genom att läsa företagets segmentsrapportering så svarade respondenten att de kan läsa och få information från företaget på hög nivå, hur marknaden ser ut för företaget, men inte på segmentsnivå. De kan inte utläsa hur bra ett

enskilt segment är. Segmentsrapportering ger inte så mycket information om sig själv. Man kan se försäljning men inte lönsamhet. Det är väldigt mycket som inte syns nu. Man ser inte vilka geografiska områden är som är lönsamma. Lönsamhet syns inte på segmentsrapportering.

Sedan ansåg vi att det skulle vara intressant att se SKF:s infallsvinkel i hur man som investerare kan bedöma om SKF har gått bra eller dåligt. Här menade respondenten att det är en svår balans då man inte vill ge ut för mycket information. Balansgången går mellan hur mycket information som exponeras då företag inte blir skadat och företaget kan ge ut nyttig information till investerarna. Det är en svår situation som man diskuterar hela tiden. Hon sade att segmentsinformation i de tabellerna inte är i och för sig intressant utan beskrivningen av verksamheten. Vidare ansåg hon att det är en tendens att svenska bolag inte vill exponera sig för mycket. Det är en svensk eller nordisk karaktär. För att vidareutveckla balansfrågan om exponering gavs här frågan även till analytikern om hur han anser att svenska storföretag skall finna balansen mellan att tillgodose aktieinverteares behov, ledningens behov samt övriga intressenters behov med tillämpning av standarden IAS 14. Här framlägger han att det är olika från bolag till bolag, men analytikern uppfattar det som att de flesta har hittat en bra avvägning och man har känt av hur mycket man vågar berätta. Ledningen är framförallt orolig för att konkurrenterna skall få för mycket information. Detta är nackdelen med att ha för mycket information i de finansiella rapporterna men det finns naturligtvis många fördelar med att ha mycket information. Generellt tycker analytikern att de flesta är hyggliga med informationsexponering, nio fall av tio är alldeles utmärkt. När det gäller storföretag gäller det alltid.

Analytikern tillfrågades om han ansåg om alla nödvändiga detaljer finns med i SKF:s årsredovisning för att intressenter skall kunna göra en investering. Här gav han svaret att det beror på hur man definierar nödvändighet. Om man menar att det finns tillräckligt med information så ja!

5.3 Kostnad kontra nytta

Nu när vi kommer in på diskussionen om huruvida nyttan av segmentsrapportering överstiger kostnaden att upprätta den, frågades detta till respondenten och hon påpekar på denna punkt att kostnaden för att upprätta segmentsrapportering gäller en engångskostnad. Den kostnaden uppkom vid upprättningen den första gången, nämligen 2003 då RR 25 började tillämpas och RR 25 kördes som huvudsaklig segmentsrapporteringsprincip fram tills den första januari 2005. Från den första januari 2005 infördes IAS i koncernredovisning och då börjades den tillämpas. Det finns dock ingen särskild stor skillnad mellan RR 25 och IAS 14. SKF är ett stort företag och koncernen har sedan länge byggt upp en grupp med skicklig personal inom området för att genomföra dessa uppgifter. Det uppkommer ingen extra stor finansiell kostnad att upprätta segmentsrapportering. Dessutom är företaget stort och har en hög årlig omsättning, så kostnaden för att upprätta segmentsrapporter blir relativt lite.

Till analytikern ställdes samma fråga om hur han väger nyttan kontra kostnaderna som uppstår vid segmentsrapportering. Han svarade att kostnaden omöjligt kan vara speciellt stor givet en stor koncern, eftersom den här informationen redan finns och man använder den internt vid styrning. Företagsledningen använder sig av sådan information internt. Dessutom kan det inte vara en stor kostnad för att publicera den i rapporten. Fördelarna är att bolaget blir oerhört bättre genomlyst och investerare är då villiga att sätta ett högre pris, men detta är lite teoretiskt, tycker analytikern.

5.4 Allokering av gemensamma poster

Till respondenterna på SKF frågades även om de har segment som är liknande varandra eller starkt beroende av varandra och om de anser sig uppleva problem med fördelningen av finansiella poster såsom kostnader, intäkter, tillgångar och skulder mellan segmenten. Här framlades det att man alltid kan hitta liknelser. Alla divisioner sysslar med lagertillverkning, men olika divisioner fokuserar på olika delar eller aspekter kring lager. Skillnader är framför allt kunderna, distributioner, svårigheter är inte beroende på likheter.

Ibland är det svårt att hitta en allokeringssnyckel. Det finns alltid olika kostnader som är svåra att allokera. Man vet inte hur mycket som skall bäras på olika divisioner, eftersom kostnader skapas i hela processen. Ett exempel är att man tillverkar kullager i industridivisioner och säljer dem i servicedivisionen. Det är inte heller enkelt att uppskatta t.ex. garantikostnader. Ibland är det svårt att se vad som egentligen är kostnads ledare. Centralkostnader t.ex. FoU eller research management är svåra att allokera på olika divisioner. Man vet inte om de först ska hamna i grupp och sedan allokera ner.

En följdfråga på allokeringssproblemet är hur man hanterar situationen när man har sådana svårigheter. Respondenten sade att de har en diskussion mellan divisionerna och ser vad det är frågan om och vart kostnaden ligger. Exempel kan vara att en anställd som jobbar på en viss division men har tjänst på annan division. Vid sådana fall måste man då hitta en metod så att kostnaden hamnar på rätt plats, och det är ju lite svårt. Men SKF har erfarenheter om detta och har klara regler om hur detta löses.

Samma allokeringssproblem ansåg vi vara viktigt att ta upp även med analytikern och om han ansåg att svenska företag har svårt att allokera kostnader, intäkter, tillgångar och skulder mellan likartade segment. I linje med vad respondenten tyckte så svarade analytikern att företagen ofta har svårt med detta. Det är inte helt uppenbart att man har ett huvudkontor med 100 anställda där man har alla kostnader lokaliserade, kostnader för t.ex. finansiering eller FoU. Det finns mycket olika kostnader vilket leder till svårigheten i att allokera dessa mellan segmenten eller affärsområden. Det varierar från bolag till bolag om det handlar om mycket eller lite pengar. Man tror att de gör sitt bästa, plus att det inte är helt uppenbart vad man ska ha för nycklar när man fördelar kostnader, om de skall fördelas på rörelseresultat, omsättning eller antal anställda.

Till följd av detta frågade vi analytikern om han tyckte att detta leder till en missvisande bild för användare av finansiella rapporter. Han betonade att en missvisande bild kan uppkomma åt båda hållen. Det är ganska många företag där man kan se någon slags rörelseresultat för olika segment uppbrutet och sen att det finns en stor minuspost centralt. Folk lockas då att tro att delarna är väldigt mycket mer värda trots att man har kostnaderna centralt som inte beaktas. Det omvända kan tänkas också, vilket är ett problem. Det speglar verkligheten att det inte är helt uppenbart vilka kostnader som hör till vilka produkter eller område.

En annan följdfråga som uppkom av allokeringssproblemet är huruvida analytikern tycker att den svårigheten som kan uppstå vid fördelningen av dessa poster, beror främst på företagen eller på otydligheten i standarderna. Svaret här är att det är ett inneboende problem i företag som har flera produkter och som verkar på flera olika marknader. Det är inte någons fel utan detta hör till. Det kan också ses som när man talar om synergier och storhetsfördelar så kan man se det som att den här typen av mätproblem bara är spegelbilden av att man säger att man har synergier och storhetsfördelar. Att man har svårt att fördela en kostnad beror på att kostnaden gör nytta på många olika platser på företaget och detta är en slags storhetsfördel.

Om man t.ex. har en central substansfunktion som lånar ut pengar till alla delar eller olika stabsfunktioner. Detta ser man inte är någons fel, inte företagsledningens eller redovisningens utan detta är i sakens natur.

5.5 Exponeringen av känslig information

Vid en analys av SKF ansåg vi att det skulle vara intressant att ta upp deras fördel med att se andra företags segmentsrapportering, och om så var fallet, till vilken grad de styrde eller prognostiserade efter konkurrerande företags segmentsrapportering. Här ansåg respondenten att nackdelen var att man var tvungen att upprätta segmentsredovisning när RR 25 kom. Detta innebar allokering av olika saker, vilket skulle leda till att investerare skulle få mer information och på så sätt skapa en bättre uppfattning om vad SKF:s olika verksamheter går ut på, och hur det verkligen står till internt. Det är svårt att säga om SKF drar fördel av konkurrenters segmentsrapportering eftersom ingen riktigt känslig informationsexponering sker. Hon utvecklade vidare att de tittar lite grann på andras format om hur man gör t.ex. en tabell, balansräkningar, resultaträkningar, definitioner på segmenten etc. Man visar varje post för sig, försäljning, total försäljning, kapital osv. Man måste titta på marknaden och se vem som är konkurrenter och vilka som tar marknadsandelar. Segmentsredovisning är ett verktyg för att bedöma marknaden.

5.6 IAS 14s inverkan på rapporteringskvalitet

Sist kommer vi in på diskussionen angående rapporteringskvaliteten och inverkan av IAS 14 på denna. Första frågan till respondenten inom detta område var om respondenten ansåg om transparensen har ökat i SKF efter införandet av IAS 14. Här betonade hon att enhetlighet och gemensamma principer användes i alla divisioner efter införandet av RR 25. Detta ökar jämförbarheten både internt och externt. Man kan jämföra olika divisioner internt inom koncernen. Man kan även titta på konkurrenternas segmentsrapportering och jämföra med sitt egna företag. Dessutom erbjuder detta kunderna en klarare bild av företagets ekonomi. Därför kan man säga att införandet av RR 25 eller IAS 14 har ökat företagets transparens.

Sedan föll det oss naturligt att fråga om respondenten anser att kvaliteten av deras finansiella rapporter har ökat efter införandet av IAS 14. En förbättring av finansiella rapportens kvalitet är uppenbar, ansåg respondenten. Reglerna har fungerat som ett verktyg och som en vägledning. Diskussionen omkring hur man gör när det gäller segmentsrapportering uppkom ofta innan tillämpningen av regeln. Nu behöver man bara titta på regler och gör som reglerna kräver. Om det inte finns regler blir man förvirrad vid olika situationer som kan uppkomma, men om man däremot har regelverk som alla förstår så blir det effektivare att ta beslut. Allting styrs under regler vilket gör att kvaliteten på rapporterna ökar.

Angående kvaliteten tillfrågades även aktieanalytikern om han ansåg att förbättring har skett. Han svarade att han inte tycker någon förändring har skett efter införandet av RR 25 eller IAS 14. Vidare ansåg han inte heller att en mer ökad noggrannhet av prognostisering av företags framtida vinster har skett vid segmentsrapportering. Analytikern tillfrågades om hur han ansåg att SKF:s presentationskvalitet på årsredovisningen är och svarade här att deras presentationskvalitet är god. All viktig information är detaljerad och tydligt presenterad.

6 Analys och slutsatser

I detta kapitel presenteras analys och slutsatser som baseras på det insamlade empiriska materialet. I kombination med de teorier och den redovisningsprincip som presenterades tidigare kommer vi att analysera de problem som vi ställde i början. Analysen är uppdelad efter uppsatsens tre belysta problem. Den behandlas således utifrån affärsområden eftersom båda våra studerade företag använder dessa som primära segment. Den behandlar även problematiken av segmentsrapportering samt IAS 14:s inverkan på rapportens kvalitet.

6.1 Indelning av affärsområden

Indelning av ett företags affärsområden handlar om hur ett företag ska lämna information om sina olika slag av varor och tjänster eller om de olika geografiska områdena. Först ska företaget ta ställning till om den har rörelsegrenar eller geografiska områden som den primära indelningsgrunden för verksamheten. Den andra viktiga frågan handlar om kostnad kontra nytta vid upprättningen. Är det värdefullt att upprätta segmentsrapportering?

IAS 14 skriver att avgörande här är vilka slag av risker och möjligheter som dominerar. Om riskerna och möjligheterna främst påverkas av företagets varor och tjänster är rörelsegrenar den primära indelningsgrunden för segmentsrapportering, medan geografiska områden är den sekundära. Om ett företags risker och möjligheter påverkas av var verksamheter är lokaliserade då blir det det omvända förhållandet. Ett företags organisationsform och det interna rapporteringssystemet bestämmer för vilka slag av risker och möjligheter som orsakar skillnader i avkastning och om rörelsegrenar eller geografiska områden ska utgöra den primära indelningsgrunden, d.v.s. det bestäms av "management approach". För SKF är detta ställningstagande klart då den interna strukturen tydligt indikerar att rörelsegrenar är den primära indelningsgrunden för segmentsrapportering. Även i Sandvik kan man se att den primära indelningsgrunden är verksamhetsgrenar eftersom deras fokus i organisationen är att tillhandahålla för kunden produktkvalitet och snabba produktleveranser samt att deras drivkraft är att öka deras produktivitet. Inga större problem uppstår med indelningen för de båda företagen.

6.2 Avvägning mellan kostnad och nytta

Det är viktigt att ett företags rapport är nödvändig och värdefull, d.v.s. att nyttan för upprättning av segmentrapporteringen är större än kostnaden, annars är det meningslöst. Från den första januari 2005 blir det ett måste för de noterade företag att upprätta segmentsrapportering. Men för vissa företag är det inte alltid att nyttan av segmentsrapporten kan täcka kostnader som uppkommer härvid. För sådana företag upprättas segmentsrapportering endast för att uppfylla kravet som ställs av rekommendationsrådet och internationella standarder.

Som vi har diskuterat i empirin är SKF:s kostnad för segmentsrapportering inte särskilt hög då SKF har en befintlig uppdelning av sina verksamheter, informationen om företagets olika segment är tillgängliga, vilket även belystes av aktieanalytikern. Nyttan som uppstår till följd av ökad informationsutdelning kan däremot vara stor menar analytikern eftersom företaget blir bättre genomlyst och aktieinvestorer är villigare att sätta ett högre pris på deras aktier. SKF vill gärna erbjuda kunderna och investerare mer information om segmenten. Anledning till detta kan vara att SKF är ett världens ledande företag inom lager och har ett väldigt gott rykte över omvärlden. Företaget växer fortfarande i hög takt och försäljningen ökar årligen. Det är mest fördel för företaget att presentera sin goda ekonomiska situation vilket vi tidigare

kunde få bekräftat att de gör, enligt analytikern. Segmentsrapportering som ett verktyg kommer troligtvis att locka kunder och investerarnas intresse.

En annan nytta företaget har med segmentsrapportering är att SKF på något sätt kan utnyttja informationen som avges av deras konkurrenter. Det görs exempelvis redan beräkningar på hur konkurrenternas lönsamhet kan se ut. SKF kommer troligtvis att i större utsträckning använda sig av konkurrenternas segmentrapportering. Det kommer att hjälpa företaget att skaffa sig bättre förståelse om marknaden. Man kan exempelvis uppskatta hur stor företagets marknadsandel är. Det finns olika kanaler när det gäller att samla information om konkurrenter, t.ex. genom leverantörer, kunder eller medier. Det billigaste och lättaste sätt är via ett företags årsredovisning.

Jämfört med små och mindre börsnoterade företag har storföretag fördel avseende redovisningen. SKF har ofta en hel avdelning som sysslar med redovisningsfrågor. Man har skicklig personal, goda resurser och möjlighet att göra forskning angående företagets specifika redovisningsproblem, detta gör att rapporter som upprättas av företaget har hög kvalitet, trovärdighet samt jämförbarhet. Som analytikern sagt har SKF en bra presentation av sin segmentsrapportering.

I diskussionen kring förhållandet kostnad och nytta berörs även nyttan för användaren. Ökad rapporteringskvalitet och jämförbarhet ger användaren också ökad nytta av den finansiella informationen. Men detta behöver inte innebära att informationen är helt trovärdig. När det gäller allokering av kostnader, tillgångar och skulder finns det ingen självklar fördelningsnyckel. Antaganden används i vissa fall vilket kan leda till att godtyckliga beslut genererar missvisande information. Jämförbarheten kommer att störas. I stor utsträckning är SKF: s rapportering trovärdig och har hög jämförbarhet.

Det är svårt att säga, endast genom att läsa årsredovisningen, om Sandvik uppfattar standarden IAS 14 som ett hot gentemot konkurrenterna genom ökad transparens eller att uttala sig om de har svårigheter i att fördela olika finansiella poster. Det man kan säga är att även Sandvik bör finna det fördelaktigt att segmentsrapportera på grund av att intern rapportering ju redan pågår och att de är ett stort företag.

6.3 Jämförelse mellan SKF: s segmentsrapportering och Sandviks

Vid en granskning av respektive årsredovisningar så kan man endast göra en bedömning från ytan. Båda dessa företag tillämpar IAS 14 vilket borde innebära att vissa likheter skall kunna ses. Vid en första titt på de båda så kan man se likheten att båda företagen har indelningsgrunden verksamhetsgrenar som primära och geografiska segment som sekundära¹¹¹. Sedan kan man urskilja att SKF: s segmentsinformation är mycket mer detaljrik än vad Sandviks är, i den bemärkelsen att man på SKF är mer förklarande av vad de olika segmenten, både de primära och de sekundära, tillhandahåller för produkter och tjänster samt vad som ingår i de finansiella posterna såsom tillgångar och skulder¹¹². Utifrån kvalitets kriterium kan man säga att en investerare skulle känna sig mer trygg att analysera SKF än Sandvik, eftersom Sandviks årsredovisning ger en mindre klar bild av verksamheterna.

Vad gäller kostnaden kontra nyttan i de bådas segmentsinformation så tror vi knappast att bristen på detaljrikedom i Sandviks segmentsrapportering beror på att kostnaden för dem

¹¹¹ www.sandvik.se

¹¹² www.skf.se

skulle öka ytterligare, om de vore mer förklarande. Eftersom Sandvik omsätter mer än vad SKF gör (Sandvik omsätter ca 14 miljarder SEK mer) så utgår vi från att även detta företag borde ha något slags internt rapporteringssystem, såsom SKF har, från vilket man kan utgå ifrån och upprätta sin eget skapliga segmentsrapportering.

En missvisande rapportering kan minskas genom att företagen är konsekventa med att förklara för läsaren vilka poster som inte går att fördela. I SKF:s noter om segmentsrapportering så står det att de inte har fördelat kostnader som huvudkontorskostnader, FoU kostnader, nettokostnader som hänför sig till tidigare organisation, samt att vissa gemensamma kostnader inte kan fördelas tillförlitligt och rimligt, vilket ger utslag på segmentens resultat¹¹³. I Sandviks noter står det att de inte har fördelat finansiella vinster och förluster, vissa skattekostnader samt en del administrationskostnader. Tillgångar och skulder som inte har fördelats på segmenten är skattefordringar och skatteskulder, finansiella skulder och placeringar¹¹⁴. Här anser vi att båda företagen har försökt att, på ett rättvist sätt, definiera de poster som inte går att fördela på segmenten. Detta är en skapligt god grund för investerare att granska vid en potentiell placering.

I rekommendationen IAS 14 står det att ett företag som tillämpar denna standard vid segmentsrapportering måste redovisa så många segment att summan av dessas externa intäkter skall uppgå till minst 75 % av företagets totala tillgångar, och det kan vi se att båda företagen uppfyller. SKF: s segments totala externa försäljning uppgår till 49214 och dess tillgångsvärde är 40349. Sandviks segments totala externa försäljning uppgår till 63356 och värdet på deras tillgångar är 59562. Standarden återger även att företag som tillämpar IAS 14 måste redovisa intäkter och tillgångar i segmenten om dessa uppgår till mer än 10 % av de totala segmentens intäkter eller tillgångar. Detta har Sandvik gjort och de har till och med redovisat intäkter och tillgångssumman på seco tools, vars intäktsvärde och tillgångsvärde är mindre än 10 % av koncernens totala intäkter eller totala tillgångar. Detta har även SKF gjort då Aeros och Steels intäkter och tillgångar separat understiger 10 % av koncernens totala försäljning och tillgångsvärde.

6.4 Slutsatser

Problematiken kring segmentsrapportering har behandlats av många kritiker och det finns tre huvudsakliga problem nämligen allokering av gemensamma poster, missvisande information och en avvägning mellan nytta och kostnad till följd av exponeringen av känslig information.

6.4.1 Allokering av gemensamma poster

Problemet med allokering av gemensamma poster är troligtvis det mest känsliga problemet vid segmentsrapportering. Det är ett generellt problem som nästan alla företag påträffar. Problemet uppstår vid fördelning av vissa specifika kostnader, intäkter och skulder som täcker olika segment. Ju mer liknande varandra segmenten är, desto allvarligare är problemet, d.v.s. svårare att fördela posterna. Dessa poster som är gemensamma för olika segment är oftast tillgångsposter som t.ex. varumärke, fastigheter, byggnader, maskiner etc.

SKF-koncernens verksamhet delas till tre huvudsakliga divisioner, nämligen Industrial Division, Service Division och Automotive Division. Tre divisioner fokuserar var och en på ett specifikt område, men alla verksamheter inom koncernen innefattar lagertillverkning och försäljning. Ibland blir det svårt att hitta en allokeringsnyckel för att dela posterna på ett

¹¹³ www.skf.se

¹¹⁴ www.sandvik.se

rättvisande sätt. Verksamheter varierar från bolag till bolag. Men kruxet är att man inte vet hur mycket som skall bäras på olika divisioner, eftersom kostnader skapas i hela processen.

Exempelvis tillverkas kullager i industridivisionen men säljs i servicedivisionen. Det är inte heller enkelt att uppskatta t.ex. garantikostnader eftersom de inte är möjliga att räkna på. Ibland är det svårt att se vad som egentligen är kostnadsleda. Centralkostnader t.ex. FoU eller research management är svåra att allokera på olika divisioner. Man vet inte var de ska hamna först och vart de sedan ska allokeras, därför finns det ingen metod vid fördelning av posterna, eller så kan man säga att metoderna varierar från företag till företag. Vilken metod som används beror på verksamhetens karaktär. Detta gäller för SKF-koncernen. Men som ett gammalt företag som har väldigt mycket erfarenhet inom området har SKF sina egna principer enligt respondenten på SKF. När problem uppstår får man vägledning från koncernens ledning, vilket gör saker och ting lättare och problemet kommer att lösas på ett relativt rimligt sätt.

6.4.2 Missvisande information

Missvisande information uppstår huvudsakligen på grund av orimliga allokeringar av gemensamma poster. Inga regler som styr denna allokering är tillgängliga, vilket leder till att företagets finansiella rapportering inte avspeglar verkligheten. Som vi tidigare har sagt är allokeringar av gemensamma poster ett generellt problem inom koncernredovisning, därför är det oundvikligt för de flesta företag att möta missvisande informationsproblem. SKF har enligt vår intervjurespondent utvecklat sitt eget sätt att allokera svårallokerade gemensamma poster. Vi anser därför att problemet av missvisande information för företaget inte är speciellt stort. Informationen som står på SKF: s årsredovisning anser vi vara pålitlig och trovärdig.

Vi vet dock inte om Sandvik, som SKF har utvecklat sin egen metod för att allokera besvärliga poster vilket gör att vi inte kan dra någon slutsats om huruvida deras finansiella rapport är pålitlig eller ej, utifrån allokeringsspektiv.

6.4.3 Exponering av känslig information

Syftet med segmentsrapportering är att öka transparensen av företag till fördel för användaren av finansiella rapporter. Användarna kan vara kunder, leverantörer, investerare eller stat, men de kan också användas av konkurrenter. Den icke-finansiella kostnaden för ett företag vid upprättning av rapporten kan vara risken att man avslöjar för mycket känslig information för konkurrenter. Många artiklar har diskuterat kring detta och vissa kritiker anser att motstånd mot informations exponering står överallt. De flesta företag vill inte avslöja sin information eller undviker att exponera för mycket information. Respondenten på SKF har sagt att det är en tendens inom nordiska länder att man försöker undvika exponering. Hon tycker att det är svårt att hålla balans när det gäller exponering. Å ena sidan vill man ge mer information till investerarna, å andra sidan vill man inte riskera att konkurrenterna får för mycket information om företaget. Effekten av detta blir antingen en ytlig redovisning eller en mer detaljerad redovisning. Utifrån Sandviks årsredovisning kan man säga att de ha redovisat samma poster som SKF har gjort beträffande deras segment, och därmed uppfyllt IAS 14 krav. Men utifrån det respondenten på SKF sa om nordiska och svenska företag, kan vi se att Sandvik fyller det kriteriet och därmed vågar vi säga att man även här är motvilliga att avslöja för mycket känslig information för konkurrenter.

En viktig fråga är vad som egentligen är så kallad känslig information? SKF själva har svårt att precisera vad det direkt skulle handla om. Det torde vara någon företagsspecifik

information. Information rörande företagsinvesteringar kan t.ex. vara känslig. Nyinvesteringar och investeringstakt kan vara punkter som konkurrenter är intresserade av. Avskrivningstider av olika finansiella tillgångar eller kostnader för olika produktioner kan också vara värdefull för konkurrenter.

SKF:s segmentsrapportering är upprättad enligt IAS 14 och transparensen tycks vara hög. När man tittar på företagets årsredovisning så finns det mycket detaljerad information avseende olika segment. Upplýsningar kring segmentsrapporteringen är också mycket detaljerad. Man kan också hitta mycket mer finansiell information på företagets hemsida. Det innebär att problem med exponering av känslig information möjligtvis är befintlig inom företaget. Men enligt vår intervjurespondent på SKF så anser hon att det inte finns någon särskild oro för det. Hon tror inte att det skulle vara skadligt även om konkurrenter hade den informationen. Trots att hon inte har någon tydlig förklaring till detta så anser vi att det hon säger är trovärdigt då SKF är konkurrenskraftigt och företaget har en ledande position och dessutom växande inom lagervärlden. Nyttan av informationsexponering är större än risken. Vidare så säger analytikern att stora företag som SKF och Sandvik har en utmärkt informationsexponering.

En direkt effekt av exponering av känslig information kan vara att konkurrensen i branschen hårdnar. Information om olika företags finansiella situationer är mycket mer lättillgängliga än förut. Man får bättre förståelse för branschen och en klar bild av hela marknaden. Man har mycket vetskap om både sig själv och omvärlden vilket leder till att stora företag med stor konkurrenskraft har fördelar då de har mer resurser och större ekonomiska medel.

6.4.4 IAS 14s påverkan på SKF och Sandvik

Det största problemet för SKF efter införandet av RR 25/IAS 14 är gemensamma posters allokering. Det finns ingen indelningsnyckel som man kan använda då det ibland blir ledningens individuella förutsättningar som kommer att gälla, vilket leder till andra problem, dvs. missvisande segmentsrapportering.

Ett annat problem SKF har är exponering av känslig information. Det finns en oro i externredovisningsområdet i att införandet av RR 25/IAS 14 leder till ökad informationsexponering. I SKF:s fall tycker man att oron är överdriven, då företaget själv anser att segmentsrapportering med införandet av regeln inte skulle innebära större risk för företaget. Men det faktum att regeln påverkar företag på olika sätt beroende på deras struktur och storlek, medför att informationsexponeringen blir något orättvis. Stora noterade företag som SKF och Sandvik har en fördel gentemot små och medelstora företag, då de har större möjlighet att dölja information med form av stora segment.

6.4.5 Standardernas inverkan på företags segmentsrapporterings kvalitet

Företag har mycket mer flexibilitet när det gäller upprättning av redovisningen av rörelsegrenar och geografiska marknader. Färre indelningar gav större enheter, vilket innebär att allokering av gemensamma poster, som inte varit helt optimal, fick mindre genomslag och indelningsproblemet minskade som följd. Från en användares perspektiv är transparensen av företagets finansiella rapportering begränsad.

SFAS 131 kräver inte att segmenten skall baseras på samma principer som företagets övriga rapporter. Detta minskar rapportens jämförbarhet och ökar användarnas svårighet för att förstå de siffrorna i rapporten.

Med införandet av RR 25 eller IAS 14 innebär det att en mer klar och transparent ekonomisk bild skall presenteras vid redovisningen. Mer detaljerade upplysningar och tilläggsinformationer vid segmentsrapportering måste lämnas av företaget och det krävs inte vid SFAS 131. Dessutom kräver RR 25 och IAS 14 att företagets externredovisning ska upprättas enligt organisations intern struktur genom "management approach". Varje enhet som redovisas internt kommer att redovisas externt. Det innebär att fler segment kommer att rapporteras vid segmentsrapportering. Fördelen med detta är att kunderna kan få mer detaljerad information. Å andra sidan förekommer risken att fördelningen av poster inte alltid är helt rättvisande på grund av godtyckliga bedömningar som görs av företagsledningen.

Segmentsrapportering har funnits länge på SKF-koncernen, men den har förbättrats under de senaste åren på grund av de nya reglerna. RR 25 och IAS 14 ger företaget mer förståelse genom de detaljerade reglerna. Man behöver inte fundera för mycket utan bara följa reglerna vid rapportering. Trots att missvisande information uppstår ibland har företagets rapporteringskvalitet ökat med införandet av de nya regler som erbjuder företaget mer möjlighet att presentera en tydligare och mer rättvisande bild av sin ekonomiska situation.

Det är främst användarna av deras årsredovisning som kommer att ha nytta av införandet av de reglerna, men även att företaget självt får nytta av dem genom möjligheten att få ta del av sina konkurrenters information.

Finansiella rapporters kvalitet har sedan länge varit en omdebatterad fråga, både i företagsvärlden och i den akademiska världen, eftersom informationsasymmetri har på ett negativt sätt påverkat den finansiella marknaden och skadverkning berör kunder och alla intressenter, även företaget själv. Att öka finansiella rapportens kvalitet är nödvändig och viktig för att skapa en rättvisande ekonomisk bild på den finansiella marknaden.

Informationen förväntas kunna utnyttjas som underlag för investeringsbeslut eller för att ingå som underlag i företagets intressenters beslutsprocess.

För att kunna tillfredsställa användarnas informationsbehov måste finansiella rapporter uppfylla kvalitetskrav, det vill säga rapporten måste vara relevant, tillförlitlig och jämförbar. Införandet av IAS 14 ökar möjligheten att de kraven uppfylls, t.ex. genom att man får mer information om varje enskilt segment blir det lättare att bilda sig en uppfattning om företagets totala risk och potentiella vinstutveckling. RR 25 kräver konsekvens i segmentredovisningen, vilket främjar jämförbarheten mellan företag. Dessa fördelar kan komma till nytta av SKF. En viktig fråga är hur stora fördelar SKF får genom att tillämpa de nya reglerna? Det beror på hur SKF utformar sin segmentsrapportering. På tre viktigaste faktorerna som påverkar rapportens kvalitet är de problem som vi diskuterade ovan, nämligen allokering av gemensamma poster, missvisande information och exponering av känsliga informationer.

6.4.6 De tre genomgående problemen

I SKF: s fall torde IAS 14, i jämförelse med tidigare reglering, leda till högre kvalitet då både rapportens tillförlitlighet och jämförbarhet ökar. Detta bör också gälla Sandvik eftersom denna standard berör dem lika mycket. Ur användarnas perspektiv har man fått en betydligt bättre bild av företagens segment på grund av tillämpningen av reglerna.

Detta kvalitetsproblem är, som vi tidigare sett, starkt förknippat med problemet om huruvida företagen har problem med allokering av olika poster vilket leder till en, för externa intressenter, missvisande bild. Detta problem finns genomgående i många företag men är svårt att hantera eftersom det inte riktigt ligger i någons händer, utan att det är i sakens natur.

Man får som en extern intressent vara medveten om att detta förekommer och därmed ha det i tankarna när man ska avläsa olika företags segmentsrapporter.

Angående kostnad kontra nytta kan man säga att företagen i Sverige generellt har större nytta av både sin egen segmentsredovisning och andra företags. Sin egennyttan överstiger den kostnad som företaget ådrar sig genom ökad exponering till konkurrenter. Denna egennyttan som nämns överstiger kostnaden genom att man exponerar relevant information till investerare vilket gör att företagets aktiepris ökar. Den andra mindre fördelen fås genom att företag kan, som tidigare nämnts, läsa konkurrerande företags segmentsrapportering och se lite vart deras svagheter och styrkor ligger, men denna är dock inte så stor.

Den finansiella kostnaden är försumbar för storföretag som SKF och Sandvik eftersom man redan rapporterar internt och har en väl etablerad organisationsstruktur. Här kan man alltså säga att införandet av "management approach" var ett positivt inslag eftersom man i SKF fann det naturligt att utgå från den interna rapporteringen.

6.5 Avslutning och förslag till fortsatt forskning

Innan denna uppsats skrevs så försökte vi leta efter ett intressant ämne att skriva om och vi båda fann att segmentsrapportering var intressant och valde att utforska det och ha SKF som fallföretag. Först skrevs inledningen och sedan sökte vi mycket litteratur men fann inte så mycket specifikt om just segmentsrapportering och inte heller inom svensk forskning men valde dock ändå att gå vidare med det som fanns. Efter att ha gått igenom en stor del av det teoretiska materialet, så använde vi oss av det som var relevant för oss, dvs. det som tillämpas av SKF och Sandvik. Efter att ha skrivit ner alla relevanta teorier så intervjuades respondenterna från SKF och placera.nu med de relevanta frågeställningar som vi skapade utifrån teorin. Analysen gjordes därmed vilket gjorde att vi också kunde dra slutsatser av de genererade svaren.

Nu på slutet kan man säga att denna forskning har gett oss mycket ny kunskap i termer av redovisning på mycket kort tid och vi är glada att vi valde just detta ämne. Detta också för att det finns brist av uppsatser inom detta ämne.

Det som vi känner saknas i denna rapport är kanske att man skulle ha undersökt ännu fler företag, både mellanstora och små, för att få starkare underlag till slutsatser. Vi kanske också borde ha intervjuat några revisorer eftersom deras expertis inom segmentsredovisning skulle göra slutsatserna ännu mer uttömmande. Vårt förslag till vidare forskning är att man kanske nästa gång skulle göra en kvantitativ studie som innefattar små, medelstora och stora företag som gärna har verksamheter i olika länder och många diversifierade produkter. Här ska man då göra en intervjuenkät som skickas till 200 – 300 företag av olika storlekar och sedan dela in resultaten i tre kategorier. Utöver det också gärna intervju revisorer från olika företag för att se deras syn på företagens segmentsrapportering.

En intressant punkt att belysa i ämnet segmentsrapportering i framtiden är hur företagen vill att reglerna om segmentsrapportering ska ändras för att de ska vara optimala för alla intressenter runt ett företag.

7 Källförteckning

Internet källor

<http://www.redovisningsradet.se/>

<http://www.redovisningsradet.se/pdf-06/arsrapport2005.pdf>

http://www3.sandvik.com/pdf/ar_2005_swe/arsredovisning2005swe.pdf

http://investors.skf.com/files/annualreport2005_sv.pdf

<http://www.google.se/>

<http://www.placera.nu>

<http://www.avanza.se>

Intervjuer

Respondenten på SKF har befattningen Group Senior Accountant men föredrar att förbli anonym. Besöksintervjun ägde rum den 19e december 2006

Respondenten och aktieanalytikern på placera.nu föredrar även han att vara anonym. Telefonintervjun ägde rum den 12e december 2006

Journaler och forskningsrapporter

Balakrishnan, R. Harris, T. Sen, P. K., (1990) *The predictive ability of geographic segment disclosures*, Journal of Accounting Research, Hösten, s. 305–325

Ball, R. Robin, A. Wu, J. S., (2003) *Incentives Versus Standards: Properties of Accounting Income in Four East Asian Countries*, Journal of Accounting and Economics, Vol. 36, 2003.

Bartov, E. Goldberg, S. Kim, M., (2005) *Comparative Value Relevance Among German, U.S. and International Accounting Standards: A German Stock Market Perspective*, Journal of Accounting, Auditing and Finance, Vol. 20, Nr. 2, 2005.

Berger, P. Hann, R., (2003) *The impact of SFAS 131 on information and monitoring*. Journal of Accounting Research: 163–222.

Boatsman, J. R. Behn, B. K. Patz, D. H., (1993) *A test of geographical segment disclosures*, Journal of Accounting Research, Supplement, s. 46–64

- Cairns, D., (1999) *Degrees of compliance*, Accountancy International, September, s. 68–69.
- Daske, H. Gebhart, G., (2006) *International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality*, ABACUS, Vol. 42, Nos 3/4, 2006
- Dove, R. Vilu, A., (1998) *Segment reporting: IAS vs US GAAP*, Accountancy, Juli 1998, s. 64-65
- Ettredge, M. Kwon, S. Y. Smith. D. B., (2002) *Competitive harm and companies' positions on SFAS No. 131*. Journal of Accounting Auditing and Finance: 93–109
- Ettredge, M. Kwon, S. Y. Smith, D. B. Zarowin, P. A., (2005) *The Impact of SFAS No. 131 Business Segment Data on the Market's Ability to Anticipate Future Earnings* The accounting review 80, Nr. 3 2005 s. 773–804
- Feltham, G. Gigler, F. Hughes, J., (1992) *The effects of line of business reporting on competition in oligopoly settings*, Contemporary Accounting Research, Vol. 9, s. 1-23
- Gray, S. Street, D. Nichols, N., (1999) *A new era of segment reporting*, Accountancy, Volym 123, April 1999, s. 76-78.
- Haller, A. Raffournier, B., (1998) *International Accounting*. International Thomson Business Press
- Harris, M. S., (1998) *The association between competition and managers' business segment reporting decisions*, Journal of Accounting Research, Vol. 36 Nr. 1, s. 111-128
- Hayes, R. M. Lundholm, R., (1996), *Segment reporting to the capital market in the presence of a competitor*, Journal of Accounting Research, Vol. 34 Nr. 2, s. 261-79.
- Hope, O-K. Thomas W. B. Winterbotham, G., (2006) *The Impact of Nondisclosure of Geographic Segment Earnings on Earnings Predictability*
- Kinsey, J. P. Meek, G. K., (2004) *The Effect of Revised IAS 14 on Segment Reporting by IAS Companies*
- Leuz, C. Verrecchia, R. E., (2000) *The Economic Consequences of Increased Disclosure*, Journal of Accounting Research, Vol. 38 (Supplement)
- Maines, L. McDaniel, L. Harris, M., (1997) *Implications of proposed segment reporting standards for financial analysts' investment decisions*, Journal of Accounting Research (Supplement): 1–24
- Piotroski, J. D. (2003) *Discussion of The Impact of SFAS No. 131 on Information and Monitoring*
- Prather-Stewart, J., (1995) *Information content of geographic segment disclosures*, Advances in International Accounting, 8, s. 31–45
- Prencipe, A. (2002) *Proprietary Costs and Voluntary Segment Disclosure: Evidence from*

Italian Listed Companies, working paper, School of Management, Bocconi University, Milan

Revised segment reporting standard from IASC, *Financial Management*, Oct 1997 s 1-4

Street, D. L. Bryant, S. M., (2000) *Disclosure level and compliance with IASs: a comparison of companies with and without US listings and filings*, *International Journal of Accounting*, 35(3), s. 305–329

Street, D. L. Nichols, N. Gray, S., (2000) *Segment disclosures under SFAS No. 131: Has business segment reporting improved?* *Accounting Horizons*: 259–285.

Talha, M. Sallehuddin, A. Muhammad, J., (2006) *Changing pattern of competitive disadvantage from disclosing financial information*, *Managerial Auditing Journal* Vol. 21 No. 3, 2006 pp. 265-274

Venkataraman, R., (2001) *The Impact of SFAS 131 on financial analysts' information environment*. Unpublished manuscript, University of Minnesota.

Wagenhofer, A., (1990), *Voluntary disclosure with a strategic opponent*, *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 12 Nr. 4, s 341-63.

Winkvist, M., (2002) *Ett sätt att se på företaget genom företagsledningens ögon*, *Balans*, nr. 6-7, s. 23-27

Lagar och standarder

FAR's Samlingsvolym (2005) del 1, RR 25

FAR's samlingsvolym (2005), IAS 14

Litteratur

Artsberg, K., (2003) *Redovisningsteori, policy och praxis*, Malmö: Liber Ekonomi

Baker, M. McFarland, W. B., (1968), *External Reporting for Segments of a Business*, New York: National Accounting Association

Eriksson, L. T. Wiedersheim, P. F., (1997) *Att utreda, forska och rapportera*, Stockholm: Liber Ekonomi

Gray, S. J., (1981), *Developments in Financial Reporting*, Oxford: Philip Allen Publishers Ltd

Holme, I. M. Solvang, B. K., (1997) *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*, lund: studentlitteratur

Jacobsen, D. I., (2002) *Vad, hur och varför: om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen översättning*, Lund: Studentlitteratur

Knutson, P. H., (1993) *Financial Reporting in the 1990s and Beyond*, Charlottesville, VA: Association for Investment Management and Research.

Lundahl, U. Skärvad, P. H., (1999) *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, Lund: Studentlitteratur

Rappaport, A. Lerner, E. M., (1972) *Segment reporting for managers and investors*, New York

Roberts, C. B., (2000) *Segment reporting*, in: C. Nobes and R. Parker (Eds) *Comparative International Accounting*, Kapitel 16, Harlow: Pearson

Saunders, M. Lewis, P. Thornhill, A., (2003) *Research methods for business students*, Harlow: Financial Times/Prentice Hall

Schroeder, R. G. Myrtle, C. W. Cathey, J. M., (2004) *Financial Accounting Theory and Analysis*, Hoboken, N.J. : Wiley

Smith, D., (2006), *redovisningens språk*, lund: studentlitteratur

Bilaga 1 – Intervjufrågor till SKF

1. Hur viktigt är segmentsrapportering för företag och sina investerare?
2. När började ni använda segmentsrapportering?
3. Ni har 3 divisioner, men ni har också Aero och electrical. Dessa är integrerade i de övriga divisioner, varför delar ni på så sätt?
4. Tycker du att det är svårt att bedöma hur många divisioner ska företaget ha?
5. Varför valde ni verksamhetsgrenar som premiär indelningsgrunden?
6. Vad är det nackdel med segmentsrapportering för SKF? Ser ni ett hot i att konkurrenter kan dra fördel av eran segmentsrapportering?
7. Vad kan en investerare få genom att läsa företagets segmentsrapportering?
8. Hur kan man som en investerare att bedöma om SKF har gått bra eller dåligt?
9. Överstiger för er nyttan den kostnaden att upprätta segmentsrapportering?
10. hur många segment tenderar svenska bolag ha?
11. Hur mycket kostnader allokeras till olika divisioner?
12. Har ni fördel av andra företags segmentsrapportering? Om ja, FÖLJDFRÅGA styr ni eller prognostiserar ni efter konkurrenters segmentsrapportering?
13. Vad tycker du är en bra segmentsrapportering?
14. fördel av andra företags segmentsrapportering?
15. Har ni segment som är liknande varandra eller starkt beroende av varandra? Om ja, anser ni er uppleva problem med fördelningen av finansiella poster såsom kostnader, intäkter, tillgångar och skulder mellan dessa?
16. Hur man hanterar situationen när man har sådana svårigheter?
17. Anser ni att transparensen har ökat i ert företag efter införandet av IAS 14?
18. Anser ni att kvaliteten av era finansiella rapporter har ökat efter IAS 14?
19. När ni utformar er segmentsrapportering, utgår ni från er interna rapportering?
20. Hur anser ni att revideringen av IAS 14 har påverkat er då man numera skall tillämpa en ”management approach” när man upprättar segmentsrapportering? positivt eller negativt?
21. Vad anser ni är svårighet när ni upprättar segmentsrapportering?

Bilaga 2 – Intervjufrågor till analytikern

1. Hur har era vinstförväntningar ändrats då IAS 14 trätt i kraft?
2. Är förändringen störst på era geografiska eller verksamhetsgrenar?
3. Hur har ni valt era primära samt sekundära segment?
4. Varför har ni valt dessa primära samt sekundära segment?
5. Anser ni IAS 14 vara till er nackdel eller fördel?
6. Överstiger för er nyttan den kostnaden att upprätta segmentsrapportering?
7. Ser ni ett hot i att konkurrenter kan dra fördel av eran segmentsrapportering?
8. Har ni fördel av andra företags segmentsrapportering? om ja, styr ni eller prognostiserar ni efter konkurrenters segmentsrapportering?
9. Har ni segment som är liknande varandra eller starkt beroende av varandra?
Om ja, anser ni er uppleva problem med fördelningen av finansiella poster såsom kostnader, intäkter, tillgångar och skulder mellan dessa?
10. Hur går ni tillväga med er segmentsrapportering när ett scenario uppstår där reglerna inte täcker?
11. Anser ni att transparensen har ökat i ert företag efter införandet av IAS 14?
12. Anser ni att kvaliteten av era finansiella rapporter har ökat efter IAS 14?
13. När ni utformar er segmentsrapportering, tillämpar ni ”management approach”, dvs. utgår ni från er interna rapportering?
14. Anser ni att revideringen av IAS 14 har påverkat er på ett positivt eller negativt sätt då man numera skall tillämpa ”management approach” när man upprättar segmentsrapportering?